

PRETEKLO SOBOTO SO SE ZBRALI ČLANI TOVARNE GOSPODINJSKE OPREME GORENJE IN VABLJENI GOSTJE NA ZAKLJUČNI NAGRADNI PRIREDITVI »GORENJE — HAVAJI«, KI JE BILA V VELIKI PROIZVODNI HALI ZA IZDELAVO PRALNIH STROJEV. IZZREBALI SO ZADNJE NAGRAJENCE, RAZVILI SINDIKALNI PRAPOR IN IZROČILI PRIZNANJA TER DARILA TISTIM ČLANOM SKUPNOSTI, KI DELAJO PRI NJIH DESET LET. VEČ O PRIREDITVI »GORENJE ZA VAS«, BERITE NA 3. STRANI. — NA FOTOGRAFIJI: PREDSEDNIK OBCINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA TEODOR JELEN JE RAZIVL SINDIKALNO ZASTAVO.

Skrb za mlade kmetijske proizvajalce

2. DECEMBRA 1968 ZACNETA SOLI ZA MLADE KMETIJSKE PROIZVAJALCE V SENTILJU IN SMARTNEM OB PAKI.

Smartnem ob Paki in bo trajal 3 mesece, 3-krat tedensko v popoldanskih in večernih urah.

Delavska univerza Velenje bo organizirala s pomočjo Temeljne izobraževalne skupnosti Velenje in strokovnim vodstvom Kmetijske zadruge Šoštanj kmetijske šole v Sentilju pri Velenju in Smartnem ob Paki.

V programu so predavanja iz področja živinoreje, sadjarstva, poljedelstva in kmetijskega strojništva. Poleg čisto strokovnega dela

bo nekaj učnih ur posvečenih agrarni politiki in operaciji ter problemom v zvezi z zemljiško knjigo in katastrofom. V šoli se bodo slušatelji spoznali tudi s poslovnim korespondenco in praktičnim računstvom.

Sola je namenjena mladim kmetijskim proizvajalcem s popolno in nepopolno osemletko ter kooperantom. Pouk bo v osnovni šoli v Sentilju in v osemletki v

Prijave sprejema delavska univerza v Velenju, omenjeni osnovni šoli ter kmetijska zadruga v Šoštanju in svojih ekspoziaturah, do 25. novembra tega leta.

Solanje bo brezplačno, ker ga financira Temeljna izobraževalna skupnost na iniciativo Skupščine občine Velenje.

Delavska univerza Velenje

NALOGE SZDL V PRIPRAVAH NA VOLITVE

V predlaganih ustavnih spremembah v zvezi z volilnim sistemom se vloga SZDL bistveno širi. Socialistični zvezi, kot ustavnemu činitelju se ne pripisuje več samo vloga splošnega nosilca predvolilne politične aktivnosti, ampak se ji daje pravica temeljnega nosilca kandidacijskega postopka. S tem Socialistična zveza postaja dejansko najširša tribuna, v kateri občani in delovni ljudje uresničijo svoje interese pri volitvah in to na demokratičen, organiziran in javen način. S tem Socialistična zveza prevzema tudi določeno odgovornost pred družbo, da bo v skladu z interesi delovnih ljudi in potrebami družbe predlagala v predstavniška telesa najbolj ustrezne ljudi.

Splošno politično razpoloženje in prizadevanje družbe, sta usmerjena v odločnejše uveljavljanje samoupravnosti na vseh področjih. To potrjujejo med ostalim zadnji dokumenti naših političnih vodstev in ustavne spremembe. Zato je razumljivo, da so precejšnja pričakovanja po še doslednejšem uveljavljanju neposredne demokracije, po hitrejšem odpravljanju različnih etatističnih ostankov, tako v družbeno-političnem kot v gospodarskem sistemu in po vsestranski realizaciji družbene in gospodarske reforme. V veliki meri je realizacija teh pričakovanj odvisna od kakovosti, sposobnosti in zrelosti predstavniških teles. Novoizvoljene skupščine se bodo zato znašle pred zahtevnimi in marsikdaj tudi kompliciranimi nalogami.

Volitve so pomembne tudi s stališča mednarodne situacije. Priča smo ponovnemu uveljavljanju najbolj grobih načel in metod, tipičnih za stalinizem. Jugoslavija je dežela, ki lahko pokaže in dokaže prednosti socializma kot političnega sistema in gospodarskih odnosov, ki hitro razvijajo visoko produktivno gospodarstvo.

Vloga Socialistične zveze ne bi smela biti omejena zgolj na postopke kandidiranja, ampak bi se morala pojaviti tudi kot nosilec političnega volilnega programa, ki naj bi ob pretresu o dosedanjem delu skupščin postal osnovna vsebina vseh volilnih razgovorov. V takšnem volilnem dokumentu, ki naj bi izhajal iz doseženih rezultatov, na katere čisto pozabljamo, bi se moralo jasno opredeliti, kaj Socialistična zveza kot instrument občanov in nosilka celotne politične aktivnosti pričakuje in naroča volilnim telesom, da izvršijo v prihodnjem mandatnem obdobju. Ti volilni programi naj bi bili politična osnova Socialistične zveze v predvolilni dejavnosti. Volilci in občani naj bi se z njimi seznanjali tako, da bi vedeli, zakaj se zavzema Socialistična zveza. Na predkandidacijskih zborih pa bi jih občani in volilci dopolnjevali, spreminjali in sprejemali. Postati bi morali širok odgovor, ki bo izražal njihove interese in zahteve.

Tako opredeljena vsebina predvolilne aktivnosti pa bo prav gotovo tudi prispevala k večji odgovornosti odbornikov in poslancev pred Socialistično zvezo in občani. Socialistična zveza in občani pa bodo imeli možnost presojati, kako se njihov odbornik oz. poslanec zavzema v predstavniškem telesu za uresničitev sprejetih nalog in stališč.

Ob vseh teh nalogah Socialistična zveza ne more mimo nekaterih kadrovskega aspekta. Pri tem bi morali upoštevati tudi sprejeta stališča o kadrovski politiki v tezah Socialistične zveze in v resoluciji IX. plenuma Zveze komunistov Jugoslavije, ki zlasti poudarjajo, da mora postati kreiranje kadrovske politike stvar delovnih ljudi in občanov v delovnih organizacijah in družbeno-političnih skupnostih, organiziranih v družbeno-političnih organizacijah, sestavni del njihovih samoupravnih pravic. Kadrovska politika mora postati javna, ne pa zadeva ozkih krogov ljudi, grup in poedincev. Osnovna merila in kriteriji za izbor osebnosti morajo biti predvsem njihova sposobnost, strokovna kvaliteta, progresivni koncepti in zavzetost za samoupravljanje in uresničitev družbene in gospodarske reforme. Osebnost odbornika in poslanca in njihovo ravnanje postajajo vedno bolj delni kritične presoje občanov in volilcev. Pri zbiranju kandidatov bo pomemben njihov ugled, ki so si ga ustvarili z delom in družbeno zavestjo, prav tako pa tudi zaupanje, ki ga uživajo med občani in v svojih kolektivih. Socialistična zveza naj bi se torej zavzela za takšne ljudi, ki bodo zavestno pripravljeno prevzeli odgovornost za svoje delo v predstavniških telesih pred svojimi volilnimi telesi in javnostjo in ki bodo tudi pripravljeno delati v Socialistični zvezi kot javni družbeni delavci ter se kot taki zavzemati za uresničevanje politike, sprejete v predstavniških telesih. Socialistična zveza se bo morala upreti kakršnimkoli poskusom, da bi se uveljavljali ljudje z demagogijo ali z interesi, ki nimajo nič skupnega s socialističnimi prizadevanji.

Naloga, ki stoje pred Socialistično zvezo v prihodnjem obdobju ob pripravah na skupščinske volitve v letu 1969, so torej bistveno zahtevnejše kot so bile pri vseh dosedanjih volitvah. Vse te naloge pa bo Socialistična zveza lahko uresničila le ob vsesplošni podpori vseh družbeno-političnih činiteljev, predvsem pa ob podpori in vsestranski aktivnosti vseh članov SZDL. Dosledno izvajanje vseh demokratično sprejetih stališč in načel bo tako še bolj utrdilo naš sistem samoupravljanja in potrdilo pravilnost poti v gradnji samoupravnega socializma.

Sekretar občinske konference SZDL Velenje
JOŽE VEBER

ŠALEŠKI IRUDAR

Foto Pakj Velenje

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

31. oktobra 1968 — Leto IV. št. 18 (80) — Cena 0,30 dinarjev — Poština plačana v gotovini

NA ZADNJI SEJI KOMITEJA OBČINSKE KONFERENCE ZKS V VELENJU, KI JE BILA 23. OKTOBRA, SO SPREJELI V ZVEZO KOMUNISTOV 5 MLADIH IZ VELENJSKE GIMNAZIJE. — USTANOVILI PA SO TUDI STALNI AKTIV ZKS, KI BO NA GIMNAZIJI ZDRUŽEVAL PROFESORJE IN DIJAKE, ČLANE ZVEZE KOMUNISTOV.

DOSLEDNEJE SPOŠTOVATI DRUŽBENE DOGOVORE

Zadnja seja komiteja občinske konference ZKS v Velenju je vodil politični sekretar Kristian Hrastel, ki je uvodoma tudi povedal nekaj mnenj in predlogov k težam za izdelavo slovenskega razvojnega načrta. Zato je bila osrednja točka razprave na tej seji, razgovor o težah idejno-političnih osnov za izdelavo programa družbeno-ekonomskega razvoja Slovenije, s posebnim poudarkom na komunalni sistem in odnose med republiko in zvezo.

Več kot dve uri je trajal razgovor, razpravljali pa so se predvsem zavzemali za to, da bi na vseh nivojih bolj spoštovali in izvajali družbene dogovore. Nadalje so menili, da bo morala komuna dobiti večjo materialno osnovo, če hočemo, da bo lahko samoupravni mehanizem bolj učinkovito deloval. Pri tem je bilo slišati tudi mnenje, da bi kazalo sedanj razdrobljeni komunalni sistem ponekod združiti in tako zagotoviti ekonomičnejše osnovne pravice, ki izhajajo iz raznih predpisov.

Lojze Napotnik je povedal, da imamo kar 163 zveznih predpisov o odgovornosti, tem pa sledijo še tisti, ki so jih sprejeli v republikah, občini in delovnih organizacijah. Pri tolikšnem številu uzakonjenih določil pa še vedno lahko ugotovljamo, da slabo spoštujemo zlasti družbene dogovore. Ko je govoril o pomoči nezadostno razvitem področjem, je pri tem omenil, da bi morali pri dolgoročnejših naložbah v te predle, zahtevati račun potrošnje in ugotoviti racionalnost.

Ze v komuni ne izvajamo dosledno samoupravnih dogovorov, je povedal inž. Ludvík Mall, in zahtevamo predpise takt, ko jih na posameznem področju rabimo. Neupoštevanje pa se širi vseskozi do zveze. Zato stvari večkrat slabo rešujemo.

Inž. Peter Krapež je podprl pravilnost pravice do samostojnega razvoja naroda, ki je zastopan tudi v tezah. Povedal pa je, da imamo tudi v Sloveniji nezadostno razvita področja, ki nimajo dovoljne materialne podlage za financiranje deklariranih potreb. Zato meni da bi kazalo nekatere vire potrošnje združiti in vodenje centralizirati (kot primer je navedel financiranje drugostopenjskega šolstva, slovenske nacionalne kulture in umetnosti). Takšna dejanja pa po njegovem mnenju ne bi bila etatistična, ker bi lahko tudi iz centra izvoljeni samoupravni organi, ob upoštevanju družbenih dogovorov, določili kaj bomo naredili.

Jože Melanšek je dejal, da se samouprava v krajevnih skupnostih uspešno razvija, ker odloča manjše število ljudi, ki vedo kaj rabijo, kaj lahko naredijo z družbenimi sredstvi in koliko morajo prispevati sami. Zato meni, da bi morali te izkušnje razširiti tudi naprej.

Ko razpravljamo o perspektivnem razvojnem načrtu Slovenije, je med drugim dejal Ivo Jamnikar, moramo govoriti o ekonomskem in zakonitem sistemu, ki ga je potrebno utrditi. To je po njegovem mnenju osnovna zahteva, ki bo utrdila dobro začrtan program. Ivo Jamnikar je tudi povedal, da imamo še vedno preveč ko-

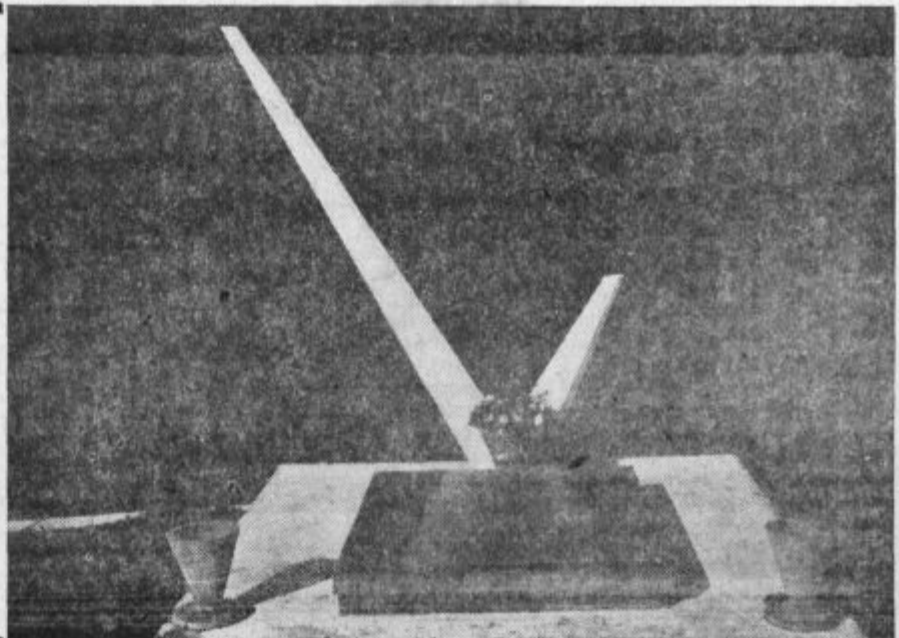
mun, zato je tudi več različnih rešitev za stvari, ki bi morale biti vsem skupne. Osnovna razmerja morajo biti določena v republikah, s tem pa nikakor ne kršimo demokratičnosti in samoupravljanje. Slovenija je majhna in ne bi smelo biti tolikšnih odstopanj.

(Nadaljevanje na 2. strani)

1. novembra bomo na grobove naših najdražjih spet položili cvetje in prižgali svečke. Spomnili se jih bomo s spoštovanjem in bili z njimi ob njihovih gomilah.

Borčevske organizacije pa bodo pri spominskih obeležjih iz svetlih dni naše socialistične revolucije priredile žalne svečanosti. 1. novembra bodo komemoracije: ob 8. uri pri spominski plošči v Pesju, ob 8.30 pri plošči v Škalah, ob 9. uri pri spomeniku na Partizanski cesti v Velenju, ob 9.30 pri spomeniku na starem pokopališču v Velenju in, ob 10. uri pri grobnici na šoštanj-skem pokopališču.

Grobnica padlim borcem na Velenjskem pokopališču

ZAKLJUČNO NAGRADNO PRIREDITEV »GORENJE-HAVAJI« SO ZDRUŽILI S PRAZNIKOM KOLEKTIVA IN RAZVITJEM SINDIKALNEGA PRAPORA - PLEJADA JUGOSLOVANSKIH PEVCEV ZABAVNE GLASBE MED PRALNIMI STROJI

GORENJE ZA VAS - TOKRAT V VELENJU

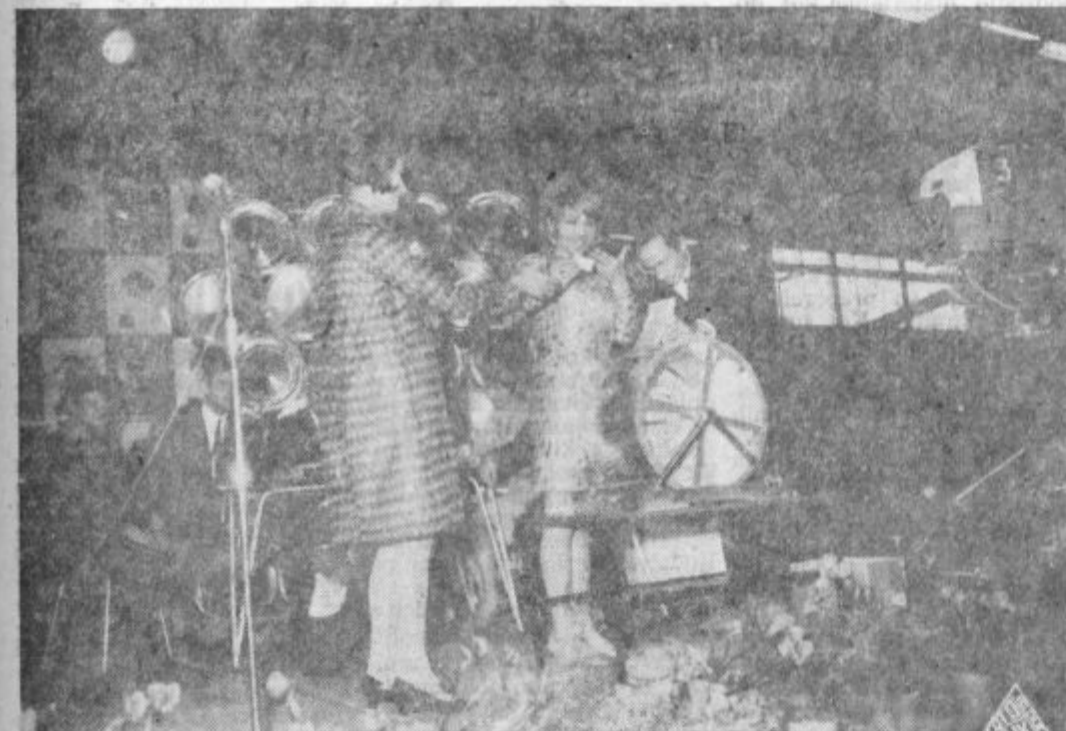
Tovarna gospodinske opreme Gorenje iz Velenja je prejšnjo soboto zaključila serijo zabavnih prireditev velike nagradne akcije »Gorenje-Havaji«. Na tej zaključni prireditvi, ki je bila v Velenju, so izžrebali še zadnjih 8 potnikov za Havaje, 4 za Španijo in 4 za Azurno obalo ter 16 tistih potrošnikov, ki bodo letovali v Velenju.

Prireditve je bila v hali za proizvodnjo pralnih strojev. Prostor je bil domiselno urejen, oder za nastope pa je bil obdan z izdelki Gorenja. Sicer pa so se člani delovne skupnosti svečano pripravili na peto zaključno prireditve, ki so jo povežali s praznovanjem delovne skupnosti. Prvič pa smo v Velenju videli modre zastave Gorenja, ki so jih razobesili vzdolž ceste do tovarne in okoli nje.

Dopoldne se je zbral v prireditvenemu prostoru ves kolektiv Gorenja, navzoči pa so bili tudi številni povabljeni gostje. Zabavni del je snemala RTV Ljubljana, ki bo 3. novembra predvajala posnetke pod naslovom »Gorenje za vas«.

Prireditve je začel sekretar podjetja in republiški poslanec **Lojze Napotnik**. Povedal je, da se je pred desetimi leti majhen kolektiv odločil, da bo izdeloval vse vrste štedilnikov. Zdaj, po desetih letih silovitega prodaja na tržišče, pa ima podjetje zaposlenih že nad 1500 ljudi in je v letošnjih devetih mesecih ustvaril za 220 milijonov dinarjev (22 milijard starih dinarjev) bruto produkta. Proizvodnost se je v teh letih povečala za približno stokrat. Kolektiv je dejansko mlad, je dejal **Lojze Napotnik**. Ne samo po obstoju, temveč tudi glede na starost zaposlenih, saj znaša povprečna starost 25 let. Gorenje postopoma osvaja stroje za potrebe gospodinjstva. Poleg štedilnikov in pralnih strojev so zdaj začeli izdelovati še hladilnike.

Zatem sta stopila na oder direktor **Ivan Atešek** in predsednik centralnega delavskega sveta **Ivan Širše** in podelila zastavne ure in priznanja tistim članom delovne skupnosti, ki pri njih delajo že deset let. Priznanja in darilo za 10-letno delo so dobili: **Oskar Pistor**, **Jože Herlah**, **Anton Glušič**, **Ivanka Babič**, **Franc Brinovec**, **Ivanka Gulič**, **Vladimir Cigale**, **Pavla Jelen**, **Viljem Jagodič**, **Jožica Krajnc**, **Marija Kos**, **Jože Kuder**, **Cilka Kopušar**, **Ivan Lenovšek**, **Ivan Ločnik**, **Ivanka Plečnik**, **Matilda Polak**, **Jožeta Pocajt**, **Viktor Rozenstein**, **Jože Ribizel**, **Marija Strgar**, **Jože Šustar**, **Zdravko Vreš**, **Franc Verdel** in **Marija Pesjak**.

Zadnjih osem srečnih potnikov za Havaje je izžrebala pevka Lidija Kodrič. Foto Pajk Velenje

Praznovanju so v Gorenju priključili tudi razvitje sindikalnega prapora, ki ga je razvil predsednik občinskega sindikalnega sveta **Teodor Jelen** in ga izročil praporščaku **Vilku Pleterskemu**. Predsednik sindikalne podružnice Gorenje **Daniilo Pocajt** pa je ob tej priložnosti povedal, da ima sindikalna organizacija v Gorenju pomembno vlogo, saj je uspešno

Člani delovne skupnosti Gorenja na prireditvi. V ospredju sedijo tisti, ki so deset let v kolektivu. Foto Pajk Velenje

pomagala pri oblikovanju delavca - proizvajalca, krepila dobre notranje odnose in razvijala samoupravljanje. Zaradi izrednih zaslug pri krovodajalskih akcijah je Rdeči križ Slovenije imenoval delovni kolektiv Gorenje za častnega člana. Listino o častnem članstvu je na prireditvi izročil predsednik občinskega odbora **RK Jože Medved**.

Na odru so se zatem zvrstili jugoslovanski pevec zabavnih melodij **Pero Dimitrijevič**, **Ljubka Dimitrovska**, **Berta Ambrož**, **Zvonko Špišič**, **Irena Kohont**, **Beti Jurkovič**, **Majda Sepe**, **Vjekoslav Jut**, **Lidija Kodrič**, **Ljiljana Petrovič**, **Marija**

lenje. Tokrat sreča ni bila naklonjena nobenemu kupcu iz naše doline. Na dveh prejšnjih žrebanjih pa sta bili izžrebani kar dve domačinki; **Matilda Lajlar** za Havaje in **Zora Zivkovič** za Španijo. Nenavadno naključje je, da sta oba iz Soštanja. Tako je nagrada, ki jo je naklonila tovarna gospodinske opreme Gorenje svojim kupcem, razveselila tudi domačine.

V boben so najprej stresli 10 tisoč kuponov, ki so jih po zadnjem žrebanju poslali v tovarno kupci pralnih strojev. Pevka **Lidija Kodrič** pa je izžrebala zadnjih osem srečnih potnikov za Havaje. Med do-

bitniki so tudi štirje kupci iz Slovenije: **Gretica Pajčur** iz Maribora, **Marija Kun** iz Vuče pri Radljah, **Simon Gros** iz Slovenj Gradca in **Antonija Falog** iz Celja. Zatem je sledilo žrebanje še ostalih nagrad.

Nagradna akcija, ki jo je tovarna gospodinske opreme Gorenje iz Velenja namenila svojim kupcem, je končana. Vse kaže, da je dosegla komercialni uspeh. Važnejše za Gorenje pa je, da so se s to akcijo še bolj približali svojim kupcem in si pri njih ustvarili ugled in simpatije, ki jim bodo v prihodnje pri prodaji kakovostnih izdelkov brez dvoma še bolj koristile.

Zlasti razveseljivo je, da sta se na področju občine močno angažirali glasbena in likovna dejavnost. Mladi likovni ustvarjalci bodo že naslednji teden organizirali razstavo v Smartnem ob Paki. Glasbeni svet se je že sestel z zborovodji mladinskega petja. Le-ti bodo za 8. marec pripravili občinsko pevsko revijo v Velenju. Naloga glasbenega sveta bo, povezati in usmerjati še pevske zbere odraslih. Z razgibano dramsko dejavnostjo bo dramskemu svetu uspelo pripraviti spomladni naslednjega leta teden dramatike.

Jasno je, da taki načrti lahko potekajo iz že doseženih uspehov in dejavnosti na posameznih področjih.

Občinski svet kulturnoprosvetnih organizacij je zato na plenumu nagradil s šopki in skromno denarno nagrado tri najbolj požrtvovalne kulturne delavce: prof. **MARINA IVA**, ml., predsednika glasbenega sveta, predsednika kulturnoprosvetnih organizacij občine tovariša **STANETA ŽULA** za nesebično in požrtvovalno delo na vseh področjih, ter učitelja **JOŽETA SVETINO**, slikarja in predsednika sveta za likovno vzgojo. Delo pa bo potrebno še bolj razviti na področju izo-

SLG Celje - v domu kulture

Slovensko ljudsko gledališče bo letos večkrat gostovalo v naši občini. V domu kulture v Velenju se bodo ljubiteljem gledališča predstavili z *Beraško opero*, *Mandragolo* in *Desetim bratom*.

Poglejmo kaj prikazuje komedija v dveh dejanjih *Mandragola*, italijanskega pisca *Niccolò Machiavellija*. Komedija je namreč na repertoarju gostovanj SLG v domu kulture Velenje, zato jo želimo gledališki javnosti približe predstaviti.

Mandragola predstavlja v dramskem snovanju renesanse važno prelomnico. Nastala je okoli leta 1520, napisal pa jo je italijanski državnik in zgodovinar *Niccolò Machiavelli*, znan po svojem moralno-političnem filozofskem traktatu *»Vladar«* (Iz. *Principe*). Porajajoča se buržoazija je to delo osvojila in prilagodila svoji praksi, stremenje po absolutističnem monarhu, ki je za Machiavellija pomenil drugačno načelo, ji je pomenilo samo utrjevanje svojih pozicij.

Machiavelli je v razgibanih in nevarnih časih, ko so okrog Italije nastajale močne nacionalne države, videl rešitev edine v močni vladarski osebnosti, ki bi bila hkrati pokrov za moralno trdnost družbe, ki se je izgubljala v pokvarjenosti.

Machiavelli pa se je ukvarjal tudi s pisanjem komedij, zanje se v svojih prologih nenehno opravičuje, kakor da bi jih imel za postransko delo. Tudi v komedijah je ostal veren resničnemu upodabljanju življenja. Čeprav veren častilec antike, se ni zgedoval v

Ali dovolj vrednotimo kulturno-prosvetno delo?

V OBČINI VELENJE DELUJEJO PROGRAMSKI SVET KULTURNEGA DOMA VELENJE, SVOBODA SOŠTANJ IN SE SEDEM PROSVETNIH DRUŠTEV

Plenuma občinskega sveta kulturnoprosvetnih organizacij, ki je bil 24. oktobra v Soštanju, so se udeležili predsednik svetov pri občinskem svetu in predsedniki in tajniki vseh prosvetnih društev razen Lokovice pri Soštanju.

Glavni namen plenuma je bil, pregledati dosedanje kulturnoprosvetno delo in hkrati načrtati program za uspešno delo v tej sezoni. Trditvi smemo, da se je delo v društvenih domala vsepovsod začelo. Na občnih zborih, ki potekajo te dni, se pogovarjajo o nadaljnjem delu. Značilno je, da se je razvila tudi dramska dejavnost. Tako že vadijo igre v Soštanju, Velenju in pripravljajo klubski večer *Hlapec Jernej* in njegova pravica. V Belih vodah pa so se odločili, da bodo naštvirali dramo *Pot do zločina*.

Zlasti razveseljivo je, da sta se na področju občine močno angažirali glasbena in likovna dejavnost. Mladi likovni ustvarjalci bodo že naslednji teden organizirali razstavo v Smartnem ob Paki. Glasbeni svet se je že sestel z zborovodji mladinskega petja. Le-ti bodo za 8. marec pripravili občinsko pevsko revijo v Velenju. Naloga glasbenega sveta bo, povezati in usmerjati še pevske zbere odraslih. Z razgibano dramsko dejavnostjo bo dramskemu svetu uspelo pripraviti spomladni naslednjega leta teden dramatike.

Jasno je, da taki načrti lahko potekajo iz že doseženih uspehov in dejavnosti na posameznih področjih.

Občinski svet kulturnoprosvetnih organizacij je zato na plenumu nagradil s šopki in skromno denarno nagrado tri najbolj požrtvovalne kulturne delavce: prof. **MARINA IVA**, ml., predsednika glasbenega sveta, predsednika kulturnoprosvetnih organizacij občine tovariša **STANETA ŽULA** za nesebično in požrtvovalno delo na vseh področjih, ter učitelja **JOŽETA SVETINO**, slikarja in predsednika sveta za likovno vzgojo. Delo pa bo potrebno še bolj razviti na področju izo-

braževanja in čim prej analizirati gospodarsko stanje domov kulture v občini.

Razprava po načelnih smernicah za nadaljnje delo je bila razgibana. Med društvi se bori z največjimi težavami *Svoboda* v Pesju pri Velenju. Le-ta je bila v pretekli sezoni dokaj aktivna. Štiri uprizoritve *Zakonske postelje*, urejena knjižnica in urejevanje kulturnega doma so dejstva, ki jih ne kaže prezreti. Tovarišica iz Pesja je izjavila, da je prav sedaj društvo v nezavidljivem položaju. Ni ljudi, ki bi bili pripravljene delati. Dvorana je ob priložnostih prazna. Predmestje Velenja, Pesje, si kulturne užitke poišče v Velenju. Odnos nekaterih mladih do kulturnega doma je neprimeren. Na plenumu so sklenili, da bodo problem Pesja obravnavali na seji sekretariata že naslednje dni.

Tudi ta razprava je izzvenela v prevažnem vrednotenju dela kulturnoprosvetnih delavcev. Na občnih zborih društev in tudi v drugih forumih bodo morali duhovno rekreacijo družbe bolj vrednotiti. Nema-lokrat pa se zgodi, da se na občnih zborih ne spomnijo najbolj požrtvovalnih niti s šopkom rož...

Na plenumu so sklenili, da bodo društva do 15. novembra poročala o dosedanjem delu in hkrati pripravila programe dela. Zaradi uspešnejšega dela se bodo društva bolj povezala s krajevnimi org. SZDL, kot so to storili v Zavodnji. Nadalje bodo to sezono posvetili vso pozornost čim svečanejšemu praznovanju 29. novembra in petdeseti obletnici smrti velikega slovenskega umetnika **Ivana Cankarja**.

In navsezadnje je prav tako pomemben sklep, da bodo na vseh mogočih mestih poskušali dosegati, da bo kulturnoprosvetno delo bolj vrednoteno. **V. Š.**

Šolskem posnemanju, marveč je postavljaj na oder resnične dogodke.

Mandragola je še danes ena največjih komedij renesanse: *Molière*, *Goldoni*, *Beaumarchaise*, *Gogol* so črpali iz nje. *Mandragola* je prva moderna komedija značajev. Pater *Timotoj* je predhodnik *Molièrovega Tartuffa*.

Tako kakor *Vladarja*, so tudi *Mandragola* izkrivljali. V njej so videli le avtorjevo k lascivnosti težko zgođbo *boaccievskega kova*. Kdor bi *Mandragolo* gledal le tako, bi bil prikrajšan za avtentičnost dogajanja. *Mandragola* pred-

stavlja podobo Italije takratnega časa, v njej je avtor neusmiljeni kritik svojega časa in družbe. Zgodovinarji vidijo v *Lucrezii*, ki jo prevarajo in onečastijo, celo alegorični prikaz same Italije, ki si potem, ko spozna prevaro, radovoljno natakne jarem in se tako maščuje.

Mandragola, v uprizoritvi celjske gledališke hiše, je režirala **Balbina Battelino Baranovičeva**. Nastopajo pa kot debutanti **Miro Podjed** in **Marko Simič** ter **Pavle Jeršin**, **Bruno Vodopivec**, **Branko Grubar**, **Nada Božičeva**, **Jana Smidova** in **Mija Mencejeva**.

PIONIRSKA KONFERENCA

V osnovni šoli **Gustava Silha** v Velenju so se zbrali 28. septembra predstavniki razrednih skupnosti z namenom, da bi na konferenci izvolili nove odbore. Na svojo konferenco so povabili tudi zastopnike iz *Chrommetala*; to podjetje ima patronat nad šolo, in sekretar-ko občinskega odbora prijatelj mladine **Elfrido Ambrožičevo**.

O poteku konferencie so nam poslale poročilo pionirke **Brina**, **Anda** in **Eta**. Med drugim so sporočile, da so pionirji na začetku konferencie pripravili kulturni spored, udeležence pa je pozdravil predsednik **Alojz Žičkar**. Zatem pa so predstavniki razrednih skupnosti poročali o delu.

Letos so pionirji izvedli na konferenci tajne volitve in izvolili nov odbor, za predsednico pa **Brino Kovačevu**.

Tovarišica **Ambrožičeva** pa je pionirje seznanila z njihovimi nalogami. Zato so na pionirski konferenci sklenili, da bodo letos sodelovali v tekmovanju za *Kajuhovo* bralno značko, sodelovali pri razpisu: spoznavajmo svet in domovino, izdali pa bodo tudi svoj časopis.

Pionirji z osnovne šole **Gustava Silha** so letošnjo odredno konferenco končali s pesmijo.

Vaš obveščevalec

ŠALEŠKI RUDAR

IZ HOUSTONSKE METODISTIČNE KLINIKE SE JE PO SEDMIH MESECIH VRNILA SEDEMNAJSTLETNA MARTA ACMAN, DO MA IZ SKORNEGA - TAM JI JE VSTAVIL UMETNO SRČNO ZAKLOPKO VELIKI KIRURG DR. MICHAEL DE BACKEY

MARTA SPET V OBJEMU DOMAČIH

Operacijo je Marta srečno prestala - bila je uspešna in zdaj se spet dobro počuti. - Dekle je hvaležno znamenitemu zdravniku, ki ji je rešil življenje

Marta je bila v otroških letih korajžno in zdravo dekle. Nikoli ni poznala bolezenskih tegob in se je vedno dobrodušno smejala, kadar so bili bratje ali sestre bolni. Ni vedela, kaj je bolezen, saj ni nikoli imela niti navadnega prehlada.

Vseskozi do šestega razreda je koračila v šolo, se učila in upala, da bo tudi ona kaj postala. Njeni načrti so bili podobni vsem neštetim otroškim sanjam o poklicu. Kaj neki bi bila? Imela je trdno voljo in sposobnost, bila pa je tudi pridna učenka, zato so bile njene želje tem večje.

Bolezen jo je ločila od šole

Nenadoma pa jih je prekrizala bolezen. Mlada Marta je postala boleha, boleli so jo sklepi in nič kaj dobro se ni več počutila. Odpeljali so jo najprej k zdravnici v Soštanj. Čeprav jo je ta že od vsega začetka zdravila, se zdravje ni hotelo vrniti. Morala je zapustiti šolske klopi.

Kasneje so zdravniki ugotovili, da z njenim srcem ni nekaj v redu. Spet je sledilo zdravljenje doma. Potem so jo poslali v Ljubljano. Tam je ležala celih 11 mesecev. Lansko leto, januarja meseca, so jo v Ljubljani prvič operirali na srcu. Le kratak čas je bilo nekoliko bolje, nato so se pojavile spet težave.

pa je težila še neskončna oddaljenost.

V nedeljo, 8. oktobra lani, je Marta poletela z Brnika v Texas. Z njo je odšla tudi dr. Feticheva, otroška zdravnica z ljubljanskih kliničnih bolnišnic.

Tri dni kasneje pa so starši že dobili kratko sporočilo: »Dragi domači! Pišem vam iz Houstona, kamor sem srečno pripotovala. Sem v lepi bolnišnici in čakam na operacijo. Počutim se dobro. Zdaj delajo preiskave, operirali me bodo šele prihodnji teden. Letenje z avionom je bilo zanimavo. Tu so zelo prijazni in dobri. Ko bom operirana, bom spet pisala.«

Marto lahko reši samo dr. De Backey

Usoda mlade Marte je bila odslej v rokah čudodelnega kirurga. Domači pa so bili iz dneva v dan bolj v skrbeh. Sicer so z zaupanjem zrl v daljno Ameriko in v sposobnosti zdravnika, ki je imel v oskrbi njihovo hčerko, vendar se niso mogli sprijazniti z dejstvom, da Marte ne morejo obiskati na bolniški postelji in jo stisniti v objem. Tudi Marte se je onkraj luže lotevalo domotožje. Toda vedela je, da zanjo ni druge rešitve.

Od prvega sporočila, ki ga je pisala Marta, nista dobila oče in mati nobene nove vesti. Resnično se ju je loteval strah. Tega je prekinilo pismo, ki ga je Acmanovim v Skorno napisal prof. dr. Leon Matajce, primarni ljubljanske klinike za otroke. »Vaše hčerke še niso operirali, vendar je njeno stanje normalno. Marta ima zelo slabo srce in jo bodo operirali na srčnih zaklopkah. Njej lahko reši življenje samo dr. De Backey. Res lahko vsi upamo, da bo operacija uspešna.«

Operacija uspela

Skrb, čeprav ne dokončno, je prekinilo Martino pismo iz Amerike, v katerem piše domačim, da se po operaciji dobro počuti. Njenim zagotovilom pa so pri Acmanovih še bolj verjeli, ko jim je hčerka pred novim letom poslala zvočno pismo. Znašli so se in ploščo iz kartona zavrteli na gramofonu. Zaslili so Martin glas. Povedala je, da je hudo operacijo srečno prestala in se dobro počuti.

V Slovenijo so prihajala nova razveseljiva poročila, Marta uspešno okreva, njeno srce je ozdravljeno in udarja povsem normalno.

Na metodistični kliniki v Houstonu, Texas, je dr. De Backey dekletu zamenjal srčno zaklopko z umetno. Operacija je bila nevarna in težka, ker so morali uporabiti umetni srčni prekat. Pri Marti so že sedmič uporabili umetno srčno črpalko, vendar so bile opravljene operacije le dvakrat uspešne. Umetni srčni prekat, ki je delal namesto Martinega srca, so ji odstranili šele po štirih dneh, ko je njeno srce končno le začelo biti. Umetni srčni prekat, ki so ga uporabili pri Martini operaciji, so izdelali v Los Angelesu, stal pa je več milijonov dolarjev. Izdelan je bil na enak način kot tisti, ki so ga prav tako uspešno uporabili pri Mehikanki Valle Vasques pred dvema leti. Ko je ta prišla na kontrolni pregled v Houston, sta se srečali z Marto. Obe sta bili nenavadnega snidenja veseli. Mehikanka živi sedaj v Mexico Cityju kot manekenka.

Spomini na Ameriko

Po sedmih mesecih se je Marta vrnila domov. Sama je pripotovala z letalom na zagrebško letališče. Letenje iz Texasa je trajalo 24 ur. Zdaj je doma, v Skornem pri Soštanju. Počiva le kratak čas po kosilu. Vsak mesec gre za krajše obdobje v Ljubljano na pregled.

Marto pa vežejo na Houston tudi prijetni spomini.

Marta se je v Texasu srečala z manekenko iz Mehike Valle Vasques, ki je pred leti prestala enako operacijo.

Pokazala nam je album s fotografijami, ki ji ga je uredila tamkajšnja zdravnica. V tem albumu je na prvem listu nalepljena fotografija njenega rešitelja prof. dr. Michaela De Backeya. Potem sledijo podpisani njeni osmih zdravnikov, 32 sester in preko 50 prijateljev. Prvi je med prijatelji podpisan mladi Beograjec Milorad Nestasić, ki je še ostal na zdravljenju v Houstonu.

Najraje pa se spominja dr. De Backeya. O njem je pripovedovala vse najlepše. Ta znani ameriški zdravnik zasluži res slavo. Večji del časa prebije na kliniki pri svojih pacientih. Vsak dan jih obišče in tudi sam pregleduje. Pri njem so bolni-

ki iz vseh predelov sveta. V tem času, ko je bila Marta v Houstonu, je bilo v tej bolnišnici tudi več Jugoslovancev.

Pa tudi ostali, ki skrbijo za bolnike, so vzorno negovali Marto. Njena bolniška soba, v kateri je bil tudi televizor, je bila vedno polna cvetja. Enkrat tedensko je prišla na obisk žena dr. De Backeya. Nikoli ni prišla praznih rok, vedno je bolnikom prinesla darila.

Zdaj je Marta Acman iz Skornega doma. Koliko časa se bo morala zdraviti, še ne ve. Ena pa brez dvoma drži. Sloviti ameriški specialist prof. dr. Michael De Backey ji je rešil življenje.

L. N.

V ZAVODNJAH JE LOVEC USTRELIL GAMSA

Res nenavadno je, da so se zadnjo pomlad pojavili gamsi v gozdovih okoli Zavodenj. Lovci so jih večkrat videli, streljati pa nanje v tem času niso smeli. Ko je bil odprt lov, pa gamsov ni bilo več.

Vemo, da je gams divjad, ki živi na strmih, skalnatih področjih alp. Zato bi bilo

neverjetno, da bi gamsi lahko zašli v blaga gozdnata pobočja Zavodenj, kjer živi srnjad, v zadnjem času pa tudi vse pogostejše divji prašiči.

Pred nedavnim pa je Jože Svetina v Zavodnjah uplenil lepega gamsa, ki je prvi ustreljeni gams na tem področju. Lovec je tako dobil lepo in redko trofejo.

KADAR želite ohraniti lep spomin na Vaš poročni dan
KADAR želite imeti lep spomin na rojstne dneve vašega otroka
KADAR želite imeti lepo fotografijo vaše družine
KADAR želite imeti lepo povečano fotografijo - ob vsaki priložnosti se z zaupanjem obrnite na
FOTO PAJK - VELENJE
kjer boste vedno zadovoljno in strokovno postreženi.
Kljub uporabi najboljšega uvoženega fotomateriala in visoke kvalitete izdelave, so cene zmerne!

PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

Redki so, ki ne bi poznali soteske Hunde luknje. Tu, na desnem bregu glasne Pake, se dviga strmo pobočje Tisnika. Ob njegovem vznožju se nahaja znana kraška jama. Lepo se vidi z glavne ceste, kjer prubiči na površje Ponikva. Toda za človekovo življenje v preteklosti ima velik pomen jama Spehovka, ki je na isti strani soteske kot omenjena kraška jama, le nekoliko višje v pobočju.

Pred nekaj desetletji je profesor Srečko Brodar odkril na našem področju sledove človeka iz paleolitika ali kamene dobe. Dve paleolitski postojanki, ena v bližini Belih vod, to je Mornova zijalka in jama Spehovka.

Ne bo odveč, če si ogledamo najzgodnejše razdobje človekove preteklosti. Na osnovi najdenin v Spehovki in ostalih jamah, ki so jih odkrili drugod, so raziskovalci spoznavali življenje pračloveka.

Naš predhodnik v jami Spehovki je živel pred približno 10 tisoč leti. Tedaj se je končala ledena doba, podnebje je bilo ostro, povprečne temperature so bile med letom za okrog 10° C nižje od sedanjih. Ločnica večnega snega in ledu se je gibala na višini 1300 m, medtem ko je segala gozdna

meja le 500 do 600 m visoko. Dno Saleške doline je bilo takrat zamočvirjeno ali zamrznjeno. Zato je tedanji človek iskal zavetja višje na sončnih pobočjih, predvsem v zemeljskih votlinah.

Številne vrste homo sapiensa (mislčega človeka) so v tistem času, ker so bile premalo odporne in neprilagojene razmeram tedanjega naravnega okolja, povsem izumrle. Ohranitev človeške vrste je omogočil šele ogenj - spoznanje njegove koristnosti. Opuščeno ognjišče so našli tudi v jami Spehovki. Odkritje ognja je bil prvi revolucionarni pojav v človeški zgodovini. Naravna oblika ognja se je pojavljala ob gozdnih požarih, ki jih je povzročala strela in je ob takih priložnostih tedanji človek lahko ugotovil

njegovo koristnost. Spoznaval je toploto, na pogoriščih pa je okusil zapečeno divjačino, ki mu je bolj teknila od surove. Od tedaj so pred votlinami-bivališči vedno goreli ognji, sprva so te ohranjali, dokler jih niso znali sami ustvarjati s kremenom in trenjem ob les. Ognji so goreli pred votlinami, da so ogrevali njihovo notranjost. V jami Spehovki je znal pračlovek že sam prižgati ogenj.

Druga revolucionarna pridobitev v zgodovini človeštva je iznajdba in uporaba orodja. Ta pridobitev potrjuje, da je človek postal misleče bitje. Orodje je v glavnem uporabljalo za pridobivanje hrane, izdelovali pa ga je začel zavestno iz kamna in kosti, verjetno pa tudi iz lesa. Zanimiva je primerjava orodja starejše in mlajše kamene dobe. Vidi se sicer napredek, vendar je ta neznačen, ugotovljeno pa je razvoj trajal izredno dolgo. Med pestnjakom, ki ga je pračlovek pobral v strugi reke in ga še ni oblikoval ter kamnini rezili, ki jih je izdeloval s preprosto tehnologijo, je milijon let presledka, to-

rej toliko kot je trajala ledena doba (pleistocen).

Zivljenje našega prednika je bilo trdoživo, označevali so ga neznatni uspehi, tako na področju materialne kot duhovne kulture. Se zlasti, če primerjamo, kakšen napredek je doživelo človeštvo v nekaj tisoč letih ali koliko sprememb na vseh področjih življenja nam prinaša sedanost.

Orodja, ki jih je poznal pračlovek v jami Spehovki, so bila naslednja: razna kamnita rezila, dleta, strgala, koščene igle, konice in zaponke. Ledeni orodja so preperela in se niso ohranila. Kot smo že omenili, je vsa našeta »proizvajalna sredstva« uporabljala v glavnem za pridobivanje hrane in za pripravo skromnih oblačil. Pračlovekovo gospodarstvo se je omejevalo na lov, prehranjevale so ga divje živali. Med temi so bile: mamut, severni jelen, nosorog, veliko govedo, bizon in jamski medved. Verjetno je bil pračloveku poslatica jamski medved. Tudi v jami Spehovki so raziskovalci odkrili največ ostankov jamskega medveda. Ta žival je bila povezana s pračlovekovo miselnost-

jo, imela je kulturni (božanski) značaj. Medveda kot božanstvo najdemo še danes pri delu primitivnega ljudstva Jakutov v Sibiriji.

Poleg hrane in bivališča je pračlovek v jami Spehovki poznal že tudi obleko. Te tri osnovne dobrine, kot vemo, so prav tako življenjska osnova modernega človeka. Obleka se je pojavila šele v mlajši kameni dobi. Zanesljiva znamenja o tem so kamena

ba umikala na polarna področja in je pri nas nastopilo toplejše obdobje.

Paleolitski človek ni živel osamljeno v jami Spehovki. Svoje znanje in orodja je izpopolnjeval skupno z ostalimi sosedi. Znano je namreč, da so bila paleolitska ljudstva zahodne in srednje Evrope med seboj povezana. Ze za zoro človeštva je veljalo »ni nič pomembnejšega od skupnega

PRAZGODOVINSKA DOGAJANJA NA ZAHODNEM PODROČJU PAŠKEGA KOZJAKA

strgala in koščene igle iz tega obdobja. Prednik je izdeloval oblačila iz živalskih kož, ki jih je čistil s kamenitimi strgali, šival pa s koščeni iglami. Za niti je uporabljal posušene živalske kite; teh se poslužujejo v enake namene še danes severno-evropska in azijska ljudstva ter Eskimi. Sicer pa je znano, da so prevzela severno primitivna ljudstva kulturno dediščino paleolitskega človeka, ko so se umikala za severnim jelenom in drugimi živalmi na sever, to-

razvoja in delovanja vseh duševnih moči razuma in domišljije, teh dveh virov človeške veličine.

Razvoj materialne kulture nam kaže, da se je polagoma začela razvijati in krepiti tudi zavest. V kameni dobi se je človek že začel zavedati svojih dejanj in svoje ločenosti od narave. Ta »embrio zavesti« pa je že na začetku kazal dve glavni, nasprotujoči si smeri razvoja. Ena je bila dokončna, težila je po obvladnjo okolice. Ta smer dobi svoj

REČANJA

Se sedaj, po več kot 36. letih bivanja v Savinjski dolini, ne more skriti svojega koroškega narečja. In tudi spomini ga vežejo na rojstni kraj Dobrije, bližnje Ravne, Kotlje...

V Smartno ob Paki je prišel 1951. leta kot šolski upravitelj. Zorko Kotnik dobro ve, kako je bilo takrat v tem kraju. Poučevali so kar na treh straneh, ker šolskega poslopja ni bilo. Pa vendar je šlo. Potem so v kraju zgradili lepo, novo šolo. Natanko na dan otvoritve, 31. avgusta 1962. leta, je šolski upravitelj Zorko stopil po štiriinštiridesetih letih dela v zasluženi pokoj. Čeprav sam ni več poučeval v novih učilnicah, pa mu je takrat srce krepkeje bilo kot kdajkoli prej. Bil je zadovoljen, saj je dobro vedel, kaj pomeni za Smartno nova šola.

Zorko Kotnik je začel poučevati kot mlad 18-letni učitelj prav v Savinjski dolini, v Gorici pri Mozirju. Kasneje je bil šolski upravitelj v Rečici ob Savinji. Vmes je bil samo kratek čas na domačem koncu. Potem se je spet vrnil nazaj v Savinjsko dolino. Zdaj je tu in pri nas bo tudi ostal. »Če bi znova krenil po poti učitelja, ne bi nikoli šel v mesto,« pravi upokojeni 64-letni šolski upravitelj Zorko Kotnik. »Na podeželju lahko učitelj največ prispeva.« To je bilo njegovo vodilo, kateremu se ni odrekal.

Kaj meni o sedanji generaciji? »Sem starejši človek in moram povedati, da je v mladih ljudeh marsikaj dobrega. Vse pa tudi ni. Zavedati se morajo, da jim vseh dobrot ne moremo postreči na krožniku. Tako kot starejše generacije se bodo morali tudi oni truditi in delati.«

Več kot tri desetletja je njegova zvesta spremljevalka, in kot je sam dejal sodelavka, žena Danica, ki je do nedavnega tudi poučevala. »Kar napišite, da sva z njo prvi dve leti po osvoboditvi, v času letnih šolskih počitnic, brezplačno poučevala vse tiste učence, ki so se pripravljali za nadaljnje šolanje. Ni nama žal, ker veva, da porabljenega časa nisva zapravljala.«

S spoštovanjem se Zorko Kotnik spominja svojih

kmečkih staršev, ki sta poskrbela, da so se vsi otroci izobrazili. Stirje sinovi so se izšolali, dva sta postala celo profesorja z doktoratom, ostali pa so obiskovali kmetijsko šolo. »Kar očetu v mladosti ni bilo dano, to je naklonil svojim otrokom,« je dejal tovariš Kotnik.

Zorko Kotnik

Ni naključje, da je bil dober znanec Prežihovega Voranca, saj je bila Kotnikova mati, rojena Skidek, Prežihova hčerka iz Kotelj.

Razburljivo in ustvarjalno življenje je zaključil pri nas. Nešteto mladih mu je hvaležnih za vse kar je zanje storil. Tega pa prav gotovo ni malo. Ponosen je na priznanje, ki ga je na dan upokojitve dobil od občinske skupnosti, torej od vseh mladih generacij, ki jih je vzgajal in učil, od vseh, ki so približljivega šolskega upravitelja poznali in cenili. Takole je na tej listini napisano: »Občinski ljudski odbor Šoštanj izreka tovarišu Zorku Kotniku, šolskemu upravitelju v Smartnem ob Paki, vse priznanje za dolgoletno vestno delo na kulturno-prosvetnem polju.«

Tak kot je bil je tudi ostal. Priljubljen med ljudmi in ustvarjal v kraju, kjer živi. Kljub šestemu križu še vedno aktivno posega v krajevno dejavnost, tu in tam pa tudi poučuje. Zato mu naj zaželimo — še mnogo zdravih in plodnih let, tovariš Kotnik!

»V vseh teh letih nismo bili deležni za svoje delo nobenega priznanja, kvečjemu nekaterim smo bili v napoto.« S temi besedami se je med drugim poslovil od svojih klubskih tovarišev košarkarjev, Matjaž Natek.

Zapustil je tekmovalno areno

18 let dela košarkarskega kluba Elektre je vezano na ime Matjaža Natka. Ves svoj prosti čas je posvetil košarki kot igralec, trener in organizator. Po njegovi zaslugi šoštanski košarkarji že 12 let tekmujejo v I. slovenski ligi, saj je bil vedno gonilna sila moštva. Navdušil in vzgojil je

vent visoke šole za telesno kulturo. Kot izkušenemu igralcu in strokovnjaku mu ne bo težko nadaljevati mojega 18-letnega dela. Vendar brez dobrega vodstva kluba bo delo težje.

— Ali ne bo težko povsem zapustiti košarke?

● To sploh ne mislim. Še naprej bom v okviru šole delal s košarkarsko sekcijo in skušal vzgojiti čimveč mladih igralcev.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem športnim kolegom in igralcem Elektre za izkazano pozornost in darilo.

MATJAŽ NATEK

vrsto dobrih košarkarjev, ki so častno zastopali svoje klubске barve. Sam pa je v 18 letih odigral tisoč tekem za svoj klub.

— Kaj vas je privedlo do tega, da zapuščate košarkarski klub Elektro?

● Pod takimi pogoji kot sem delal preteklo sezono, se verjetno mojega dela ne bi nihče podstopil. Biti igralec, trener, organizator, skrbeti za opremo, reševati vse klubске težave, to ni več ljubiteljsko delo. To mi je vzelo ves prosti čas.

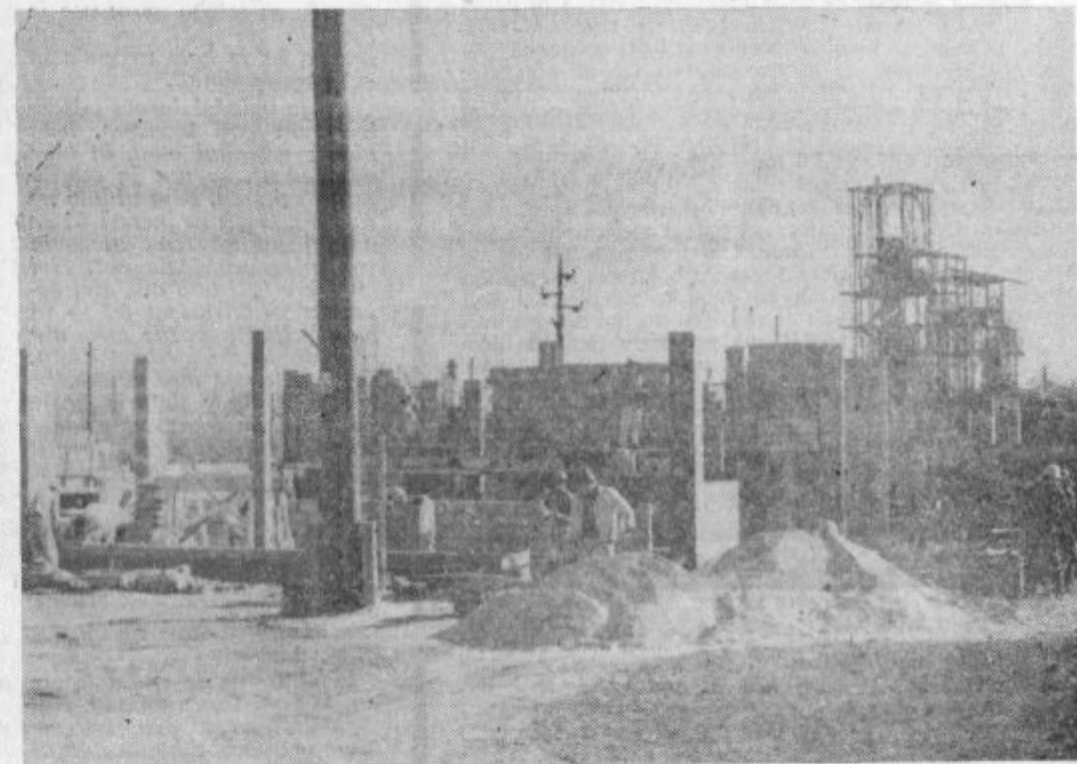
— Ali bodo mladi lahko še naprej tako uspešno igrali brez starejših izkušenih igralcev?

● Če bodo resno vadili in se s srcem borili pod koši, morajo biti še boljši. Saj ima klub vrsto odličnih mladincev, ki bodo lahko nadomestili nas starejše.

— Kdo bo prevzel mesto trenerja?

● Moje mesto trenerja bo prevzel Tone De Costa, absol-

V ŠOŠTANJU GRADIJO NOV GASILSKI DOM

Na lesnem skladišču ob Paki v Šoštanju gradi velenjsko gradbeno podjetje Vegrad nov gasilski dom. V njem bodo našli prostore šoštanski gasilci, civilna zaščita in skupina za pomoč pri elementarnih nesrečah.

Gasilski dom bo veljal okoli 450 tisoč dinarjev. Sredstva za gradnjo so prispevali občinska skupščina, termoelektrarna, ru-

Upravni odbor TOVARNE USNJA ŠOŠTANJ razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA TEHNIČNEGA SEKTORJA
2. VODJA OBRATA KROM
3. VODJA VZDRŽEVALNIH OBRATOV
4. VODJA SPLOŠNEGA SEKTORJA

Pogoji:

1. Visoka ali višja strokovna izobrazba usnjarske ali kemijske stroke z najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih gornjih strok.
 2. Visoka ali višja strokovna izobrazba usnjarske ali kemijske stroke z najmanj 3 leta prakse na odgovarjajočih delovnih mestih.
 3. Visoka, višja ali srednja strokovna izobrazba strojništva z najmanj 3 leta prakse.
 4. Visoka ali višja pravna izobrazba z najmanj 3 leta prakse ali višja upravno-pravna izobrazba z najmanj 5 let prakse.
- Za vsa razpisana delovna mesta velja 15-dnevni rok za prijave od dneva objave. Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, oziroma po dogovoru.

izraz v izdelovanju orodja in se povezuje nato na čedalje hitrejši potek tehničnega in znanstvenega napredka. Druška smer teži k združitvi človeka z vesoljem. Ta smer je vodila od pojavnosti umetnosti, vere in nekaterih pogledov filozofije, kar je vse našlo izraz v prispodobah in simboličnem prikazovanju.

Glavni posredovalec sestavnih zavesti je že v mlajšem paleolitiku bila govornica. Čisto duhovna manifestacija, ki se je sprva izražala v artikulaciji (tvorbi glasov), glasovi z določeno simboliko in spremljana z gibi rok, je človeka kulturno močno dvignila. Lahko rečemo, da je govorna beseda osnovna značilnost človeške vrste tako kot tudi sposobnost izdelovanja orodja.

Raziskovalci so skušali spoznati tudi obliko družbe v tem oddaljenem času. Zaradi tega, ki je zahteval organizirane lovske skupine, so ljudje živeli v grupah, ki so obsegale po šest do trideset ljudi. Za to lomnevo govore tudi grobovi. Mlada človeška družba je dala vtis nekakšnega družinskega življenja, ki se je odvijalo v skrbno izbranim jivališču in s posestjo ognja. Da so se že tedaj kazali posebni znaki družinskih vezi ali družbenega čuta je skle-

pati iz dejstva, da so že pokopavali svoje mrličje. Pokopavanje je bilo obredno; v grob so poleg mrličja polagali hrano in orodje, ker so si predstavljali, da mrtvi žive še naprej. V tem, da so poskrbeli za posmrtno življenje svojcev je znak, da so mrtvi čustveno še obstajali v duhovnem svetu živi.

Pradžlovek je iskal sorodstveno zvezo s posameznimi živalmi. Tako je imela vsaka rodovna skupina svoj živalski totem (plemensko znamenje), ki je religiozne narave, vendar ima v bistvu družben značaj. Tega spoznavamo pri nekaterih avstralskih ljudstvih, ki so na stopenji kamene dobe. Ti občutijo sorodnost s svojim totemom in ga spoštujejo zaradi predstave, da oboji izhajajo iz skupnih prednikov živalskega in človeškega videza. Totemsko žival je prepovedano jesti kot hrano, medtem ko jo uživajo na obredu.

Avstralska ljudstva ne poznajo biološkega očetovstva. Menijo, da vstopi totemski živalski duh v žensko in da ta zato spočne otroka. Zaradi tega določajo sorodstvene zveze po materi. Med paleolitskimi ljudstvi je bila totemska žival jamski medved. Številne likovne stvaritve »Venera« pričajo, da pračlovek ni poznal izvora spočetja in da se je sorodstvo

v družini določalo po materini strani. To je po eni strani tudi priznanje moči materinstva v takrat docela patriarhalni družbi, kjer je moški izstopal zaradi močnejše telesne konstitucije.

V seriji člankov, ki jih bomo objavljali pod skupnim imenom Paški Kozjak — legenda in stvarnost, bodo poznavalci pisali o področju, kjer živijo kleni in odkriti ljudje. Pisali bodo o preteklosti, slavnih dnevih revolucije in povojni stvarnosti, ki je odmaknjene domačije približala k napredku.

Umetnost in vera omogočata stik z duhom, domišljijo in čustvi naših prednikov, umetniške stvaritve iz paleolitskih postojank tega obdobja v Franciji in Španiji pričajo o tem. Z umetnostjo

se je človek dokončno oddaljil od svojih živalskih prednikov.

Pojav umetnosti smemo pri evropskih paleolitskih lovskih ljudstvih imeti za najbolj ne-navaden dogodek v naši preteklosti. Umetnost pa je služila tudi povsem praktičnim težnjam tedanjega človeka in je tesno povezana z njegovim verovanjem. Na steni jam so našli slike in vreze živali, ki jih je pračlovek lovil, številne ženske slike in kipce »Venera«, kakor tudi na orodju izrezane podobe živali. Naš prednik je veroval v magičnost (skrivnost), kar se je izražalo v njegovem prepričanju, da podoba kakšne stvari učinkuje na to stvar samo. Tako so na neki steni jame našli naslikanega bizona s tremi jamicami in začrtanimi puščicami, tako da je ustvarjen videz, da je žival ranjena. Verjeli so, da pripomore večji učinkovitosti lova orodje, ki je okrašeno s podobami totemskih živali. Naš prednik je bil zvedav in si je hotel razložiti naravne pojave, seveda z namenom, da bi učinkoval nanje sebi v prid. Ob tem pa je gledal na naravo s

strahom ter spoštovanjem in z željo, da bi se z njo ponovno združil. Ti trije pojavi, od katerih je eden razumski, drugi praktičen in tretji mističen, so rodili verstvo ali religijo.

Zgodnji človek je v mrtvi in živi naravi videl vse živo. Vsaka stvar je bila zanj prežeta z duhovnostjo, predstavljal si je, da živi na enak način kot živi sam. Ne samo živali, tudi veter, kamen itd., naj bi v svojem bivanju imeli človeške lastnosti. Zanj je bil svet poln duhov. Ker je bil izpostavljen raznim dobrim in zlem naključjem življenja na zemlji, si je želel sreče in težil pridobivati duhove na svojo stran. Ta najstarejša vera se imenuje animizem (vera v duhove). Da ne bi razjezil duhov svojih prednikov jim je polagal v grob hrano in orodje. Kot kažejo jamske slikarje so bile obredne svečanosti posebno slovesne s posameznimi totemskimi živali, ki je sicer niso uživali, takrat pa jo je bilo dovoljeno jesti vsem članom, ki so bili v krvnem sorodstvu.

Raziskovalci so se precej ustavljali pri ženskih kipcih

lahko poučevali gasilске podčastnike, društveni prostori, prostori za dežurne gasilce in stanovanje za hišnika. Dom bo imel tudi 19 metrov visok stolp za sušenje cevi.

Precej del bodo opravili šoštanski gasilci sami, saj so na zadnjem obnem zboru sklenili, da bo vsak izmed njih delal po 100 prostovoljnih ur.

ali »Venera«. Te imajo tako religiozne kot magične pomen, kakor redko katera druga umetniška storitev tega časa. »Venera« je predstavljala božanstvo rodovitnosti in neskončnosti življenja, izražala ženskost z njegovim priznavanjem lepote in potrebe po nadaljevanju življenja. Paleolitska »Venera« je ohranjala svoj obstoj v vseh nadaljnjih verstvih, kjer jo prepoznamo v likih Nantunuga, Istar, Isis ali Marija.

Čeprav današnji čas ni naklonjen minulim dogajanjem, ker nas sedanost preveč zavzema, je vendar za razumevanje naše razvojne poti pomemben vsak košček preteklosti. Tak »vidni košček« preteklosti v dolgi zgodovini človeštva predstavlja tudi življenje pračloveka v jami Spehokki. Če ta oddaljeni prednik in njegovi vrstniki ne bi vztrajali na svoji težki življenjski poti, bi vrste homo sapiens ne bilo več na zemlji.

(Dalje prihodnjic)

PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

Vsak 17,3. Jugoslovan je upokojenec.
 Vsak 4,8. je nepismen.
 Vsak 11,8. dela na mestu, ki mu ne ustreza.
 Vsak 5,7. dela na mestu, za katero ne ustreza.
 Vsak 483,2. prebere po eno knjigo na leto.
 Vsak 1345,3. hodi redno v gledališče.
 Vsak 0,2376. ne pije.
 Vsak 1. rad vzame.
 Vsak 10. ne da rad.
 Vsak 5,6. govori najmanj en tuj jezik.
 Vsak 2. ne zna svoje materinščine.
 Vsak 3. ne dela rad.
 Vsak 123. dela v tujini.
 Na Jugoslovana pride v enem letu povprečno:
 1/6 dvosobnega komfortnega stanovanja;
 11 sodržavljanov, ki nimajo svojega stanovanja;
 12,5 knjige klasične literature;
 25,8 kriminalnega romana in druge prvorazredne
 plaže;
 22,6 sklepa;
 13 malih in velikih obljub;

Statistični bilten JUS

2 sladoleđa;
 3 litre žganja;
 12 litrov vina;
 1 kinematografsko — gledališko — koncertni sedež;
 3 kg elaboratov
 2,45 kg citatov;
 0,250 kg direktiv;
 2,4 cm kravate;
 0,003 kg pralnega in drugega mila;
 2 rojstvi;
 1,6 smrti.

Pred 14,34 sekunde je v Jugoslaviji živelo in nekaj delalo 94,187 raznih vodilnih ljudi. Iz tega natančno sledi, da pade na glavo Jugoslavana 0,01 vodilnega človeka, to je dobro, ker je v nekaterih manjših območjih zadeva nasprotna in pride na enega vodilnega človeka 0,01 delavca. V poletnih mesecih je to razmerje mnogo slabše, vendar je dobro, da traja naše poletje le od 5 dni do 5 mesecev, odvisno od tega, kje kdo letuje.

Ce odštejemo domače praznike (ki trajajo različno), ostane Jugoslovani še 280 dni, da prispeva k splošnem napredku. Od tega porabi zase trikrat sedem dni za poroko, rojstvo, smrt in selitve. Od preostalih 259 dni se odšteje 8 dni praznikov in 2 meseca bolniške. Ker večina Jugoslovanov ob sobotah ne dela, ostane še 199 dni, vendar jim je treba vsak dan odšteti po pol do eno uro.

Iz verodostojnih statističnih podatkov sledi, da prebije Jugoslovan na delovnem mestu 8 ur na dan, vendar dela učinkovito 3,5 ure. Če si pomagamo z algebro, se pokaže, da dela Jugoslovan 18 dni, če seveda vmes ne odide za krajši čas z dela. Če upoštevamo še to, potem matematika nima nobenih možnosti, da bi izračunala, koliko smo koristni in koliko smo si koristili v enem letu.

Preljubi denar

Ko so v družbi govorili o vsemogočnosti denarja, je neki bančnik med drugim dejal:

»Z denarjem lahko vse dosežeš.«

»To je res,« pritrudi Capek, »toda karkoli naj bi denar napravil za nas, je vse zelo malo v primeri s tem kar počenjamo zaradi njega mi.«

Naš potopis

Do Ankare in nazaj

BORUT KORUN

Blizu Carigrada je bil promet na cesti že čisto evropsko gost; reke avtomobilov, ta utrip velikega mesta, so se valile v obe smeri in končno se je v svetlečem opoldanskem soncu zasvetilo pred nama tisoče streh in desetine vitkih minaretov. Srce mi je začelo hitreje utripati. Ves v pričakovanju sem se zazrl čez Bospor.

CARIGRAD

Carigrad! To je torej mesto, ki je videlo toliko strahot in za katero je preteklo že toliko krvi. Ze naši predniki, ki so prodirali proti jugu so ga oblegali, vendar niso bili kos njegovim zidovom. Smrtni udarec so mu zadali križarji, ki so ga popolnoma uničili in izravnali. Prelepe grške bronaste kipe so francoski vitezi pretopili v orožje, marmornate pa za šalo razbijali. Benečani so bili pametnejši, ker so odnesli mnogo dragocenosti domov in danes turisti naprimer občudujejo bronaste konje pred cerkvijo Sv. Marka in mnoge ikone v notranjosti, ne da bi vedeli, da je bilo neprimerno več za vedno uničeno v Carigradu od koder vse to izvira. Ko so Turki zavzeli večino balkanskega polotoka, je mesto še vedno stalo. Njegov vladar je šel osebno prosit v Zahodno Evropo za pomoč. Na francoskem dvoru so občudovali zadnjega Rimljana v beli tuniki, a pomoči niso nudili, mesto so zavzeli Turki in dokončno je propadlo

Vzhodno rimsko cesarstvo. Ropanju in morjenju ni bilo konca in nazadnje, kar je še ostalo, so prodali v suženjstvo. Mesto je dobilo novo ime in prebivalstvo, iz Bizanca je nastal Istanbul in na novo vzcvetelo.

V Carigradu, ali kakor se še imenuje Konstantinopol, sva ostala dva dni. Preživela sva jih med ozkimi uličicami starega mesta ali pa v bazarju. Ogledovala sva si mošeje in se zapeljala še enkrat na azijsko stran. Tu v Uskudaru sva pod cipresami na pokopališčih občudovala brezbriznost muslimanov za grobove svojih prednikov. Po večerih sva posedala po kavarnicah in srkala čaj.

Stanovala sva v študentskem domu, kjer so bili tudi drugi študenti iz zahodne in srednje Evrope. Midva, zastopnika Slovencev, sva bila v njihovih očeh predstavnik vzvodne Evrope. Kako sva sploh mogla priti do sem jih je seveda zelo čudilo.

Kdor obišče Carigrad ne sme pozabiti iti v pokriti bazar. Od jutra do večera vrvi tu množica ljudi med številnimi prodajalci, ki na glas hvalijo svoje blago. Tu se sveti zlatina v bogatih prodajalnah, tam spet kar na cesti prodajajo alabasterne nože, vodne pipe in druge spomenike, ki so dobra vaba za zahodne turiste. Bilo je toliko prodajalcev, da sem se vprašal, kje naj se vzame za vse zasluzek, kupčija. Res, tu je vladala brezobzirna konkurenca, tu se lahko hitro obogati, ali pa kot se do-

gaja z večino, da ostanejo za stalno reveži.

Obiskala sva tudi Hagio Sofio — mošejo Ajo Sofijo, ki jo je Atatürk spremenil v muzej. Cesar Justinijan je hotel, da bi to njegovo delo večno pelo hvalo njemu in krščanski veri. Brez besed sva občudovala ta tempelj, ki je bil res nekaj drugega od ostalih mošej. Iz teh zidov in stebrov so dihala tisočletja, in čeprav je bila zgrajena kot krščanska cerkev, sem imel občutek, da stojim v poganskem templju. Nad glavno ladjo se dviga 56 metrov visoka kupola, stranske slene pa podpirajo stebri, ki so jih prinesli največ iz starogrškega Artemidovega hrama v Efezu. Iz Hagie Sofie sva se napotila v Plavo mošejo. Sezula sva se, in ko sva vstopila, naju je obdala plavkasta svetloba, kajti strop in stene so modrikaste barve. Tu je bilo čisto drugače. Na mehkih preprogah je tam pa tam klečal kak pravoveren meščan, nemeneč se za turiste. Nobena redkost ni, če naletiš v tem mestu na ljudi iz naših krajev. Bil so to predvsem nakafkarji. Ko pa sva jih vprašala po vzrokih njihove izselitve so postali redkih besed. Zdelo pa se mi je, da kljub temu, da so bili sedaj med svojimi in v okolju, ki jim bolje ustreza, le niso mogli skriti kanček otožnosti in domotožja, ko so govorili o rodni grudi.

Tako se nama je mesto vedno bolj odkrivalo in kazalo svoje skrivnosti in zna-

Ivan Cankar

Hlapec Jernej in njegova pravica

Šel je naravnost po stezi čez polje, ob potoku, ki se je skoro usahel gubil v bellem pesku. Vroč in tih dan je bil v maju; blizu je bila prežgodnja nevihta,

tam že za zeleno goro; vse je molčalo na loki, na polju, zemlja se je bala nezgode in si ni upala dihati.

Ko je ugledal Jernej od daleč, tam pod klancem, belo hišo z zelenimi okni, in hlev in skedenj, se mu je storilo težko pri srcu. Tam ni bilo ne za pest prsti, na kateri bi se ne bil poznal trud njegovih rok, njegovega čela pot. Živi človek v hiši leto dni, živi deset let in štirideset let — in glejte, ljudje božji, hiša mu je podobna, kakor brat bratu, in ljubezen je med njima. In kadar pojde v daljnje kraje po nemilem ukazu, bo jokal po hiši bolj kakor po bratu in bolj, kakor je nekoč jokal po materi.

Jerneju se je zadelo, da ga tista zelena okna ne pozdravljajo več tako prijazno, kakor so ga pozdravljala zmerom; in da je na hiši, na vsem bellem domu, kakor tiha bridkost vdove.

Bridkost pa je podobna zrnju, ki rodi tisočeren sad. Komaj vsajeno v srce, se razraste bohotno, tako da tolažbi

ni več ne prsti ne soka. In komaj užajeno, je bilo srce Jerneju takoj vse obteženo in močno žalostno.

»Kaj si storil, gospodar, s ljudjo besedo, kaj si storil meni starcu? Zakaj si naredil, da je osramočen in potri na zi-

Ob 50-letnici smrti Ivana Cankarja

mo, ki ni poznal bridkosti ne v daljni spomladi in ne vse dolgo poletje?»

Jernej ni stopil v hišo, tudi na polje ni pogledal; šel je v hlev in je legel na steljo. Tam

je mislil take misli, kakršnih nikoli poprej.

Štirideset let bo, tako je mislil, štirideset in nič manj, ko sem prestopil ta prag. Bajta je bila takrat čemerna in ubožna, da je bilo gospodarja sram in hlapca. Pa je tekel pot v potokih, pa smo postavili dom, da je ženskam veselje, moškimi čast. Kdo ga je postavil? Vsi so pomrli, trdni; ostal sem sam, poslednji gospodar. Na prostrano, blagoslovljeno polje gleda naš dom. Kdo je obdelal to prostrano polje, kdo ga je razširil? Vsi so pomrli, ostal sem sam, poslednji oralec, poslednji kosec... Glejte, čudo prečudno: štirideset let je rodila jablan, vrhu čast in gospodar; pa pride tujec, pa bi izkopal jablan ter jo presadil na kamen!... Glejte, čudo prečudno: štirideset let je robotal, da bi postavil dom, s svojim potom je pognojil polje in se nožet, pride človek — od kod pač pride? — in pravi: nisi prvi! Ter ga spodi v hlev, sam pa sede na zapeček in si baše pipo!...

Tako je mislil Jernej in je vstal, otepel si je steljo s črne pogrebne sukne in se napotil v hišo. Tam si je slekel sukno, zlezal je na zapeček ter si je nabasal pipo. Čudoma je minila vsa potrost: smehljal se je in oči so mežikale pod košatimi obrvmi.

Prišla je dekla v hišo.

»Dobro se ti godi, Jernej! Dan je zunaj, vsi so na polju, ti pa sediš na zapečku!«

Jernej je vzel pipo iz ust in je nagubančil čelo.

»Poberi se, baba! Komu ukazuješ?«

Dekla je zaloputnila duri.

»Kaj jo je zbudilo, ženščuro?« se je začudil Jernej.

Pod večer, ko se je nebo opoblačilo, so se odprle duri na stžaj. Na pragu je stal Sitar, majal se je nekoliko, postrani mu je visel klobuk na uho.

Jernej je gledal nejevoljno, ni vzel pipe iz ust.

»Kdo je prišel?« je zaklical Sitar.

Jernej je molčal.

»Kdo je prišel, vprašam?« Počasi je vzel Jernej pipo iz ust in se je nasmehnil.

»Lepo si se napil na pogrebnščini svojega očeta! Spat se spravi, spat!«

S težkim korakom, da se je stresel pod, je stopil Sitar v izbo.

»Koga goniš spat, hlapec?«

Kdo je pijan, hlapec?«

Jernej je mirno sedel in je pogovarjal o letini.

»Tebi sem rekel, da pojdi spat, zato ker si pijan!«

Osupnil je Sitar, nato pa so se mu napele žile na čelu, vrigel je klobuk na tla in je kričal.

»Molči, hlapec! Nisem pokopal enega gospodarja, dvoje sem jih pokopal! Dol!«

Jernej se je smehljal in je stopil počasi z zapečka; nikamor se mu ni mudilo.

»Ali bo kaj?«

»Odpusti starim kostem! Se prideš do počitka!« se je smehljal Jernej.

Malo je omahnil, malo se je opotekel, ko je lezel Sitar na zapeček; prilezel je, sedel na široko, prešerno se je naslonil.

»Sezuj mi škornje!« je ukazal Sitar.

Jernej ni nič odgovoril, sedel je na klop in si je palil pipo, ki mu je bila ugasnila.

»Sezuj mi škornje!«

»Ali te še ni minila norčavost?« je rekel Jernej počasi in je puhnil dim. »Se diši po smrti v tej izbi; poklekni rajši in moli nočaj.«

In je sam pokleknil pred razpelo. Gospodar je gledal mrko, prižgal si je pipo, pljuval je preko izbe in je molčal, dokler ni Jernej odmolil. Jernej pa je vstal, gledal je v tla in je prijel za kljuko, da bi šel.

»Jernej!« je vzkliknil Sitar. Jernej je stal pred durmi in je držal za kljuko.

»Da ti povem, Jernej!« je govoril Sitar hitro in pipa se mu je tresla v roki. »Da ti povem — išči si gospodarja drugod!«

Preko vsega obraza se je zasmejal Jernej in veselo je mežikal z očmi.

»A?«

Sitar je udaril s škornjem ob klop.

»Kaj si oglušel, hlapec? Išči si drugega gospodarja, sem rekel! Opraviš si pri meni, pri tej hiši opraviš!«

Takrat se je zablislilo iz črnih nebes, zabobnelo je od daleč. Jernej se je odkril in se je pokržižal.

»Bog vas obvaruj vsega hudega! Ne delaj greha, mladi, Bogu se priporoči in svojemu patronu!«

In je odprl duri in je šel na hlev: tam je legel v seno in je zaspal truden; vse hude misli so šle iz srca.

kam je namenjen on, se mi je kar zavrtelo. Potolažil sem se, da se tudi jaz z njegovimi funti in žepu nič kaj ne bi pomišljal o tako dolgi poti.

Najin čas je potekel in odločila sva se, da kreneva proti domu. Pozno popoldne sva se poslovila od mesta z željo, da bi ga kmalu spet lahko obiskala. Ze po kakih tridesetih kilometrih sva morala iskati prenočišče. S seboj sem imel dežni plašč, ki pa ga nisem rabil in mi je služil kot blazina. Zjutraj sva zgodaj vstala in kljub juliju je bilo precej hladno. Ko sem stresel plašč, da bi ga lahko zvil; je iz nje padla okoli dvajset centimetrov dolga skolopendra. Ob misli, da bi si ta ne preveč ljubezniva živalca za svoje prenočišče lahko izbrala tudi moje spalno vrečo, ali mi zlezla celo pod strajco, me je kar streslo in minilo do spanja.

Opoldne sva že prestopila turško-bolgarsko mejo. Kar nekako bolj domače sem se počutil, ko mi je govorica bila zopet bolj razumljiva. Zato pa je bilo z avtostopom konec! Bolgarija je med stoparji na zelo slabem glasu in midva sva imela res izredno srečo, da sva zvečer že bila v Sofiji. Sklenila sva prenočiti v hotelu, ker sva imela trdih tal že zadosti. Pri tem pa sva ugotovila, da bolgarski hotelski uslužbenci niso ravno preveč prijazni s tujci. Neka ženska v vratarski loži se je celo razburjala z kaj ne obvladava bolgarsčine, saj sva vendar Jugoslovana. Potrpežljivo sem ji obrazložil, da je za mene že dovolj če se mučim s srbščino, da pa rade volje preidem na slovenščino, če ji bo tako bolj razumljivo. Izvedela sva tudi, da turisti iz zahodne Evrope, kamor sva

po njihovem spadala tudi midva, ne smejo prenočevati v cenenih hotelih. Tujca je treba pač odreti, pa se takšno izkoriščanje njim prav nič ne upira.

Drugi dan sva si ogledala mesto. Čudila sva se predvsem čistosti in urejenosti. Popoldne sva hotela priti vsaj do Niša, ki je bil oddaljen le 56 kilometrov, vendar ni šlo in sva morala zopet prenočiti.

Nastrednje jutro se je pot vlekla v neskončnost. Hodila sva in bila utrujena za od prejšnjega dne, poleg tega pa je sonce brez milosti žgalo, ko sva končno le ogledala obe carinarnici. Formalnosti so bile hitro pri kraju in z olajanjem sva se napotila k okrepevalnici. Tu sta sedeli dve ljubki Francozinji in vsi smo se smejali, ko jima je veter podrl senčnik in hi kmalu mene oplazil. Kljub temu, da je bilo do Slovenije še daleč, se mi je zdelo, da sem že doma. Od nekod se je zablislal znani »... ti boja«, na katerega smo se žal, Slovenci precej navadili, da se mi je kar milo strilo, ko sem zaslišal ta vse-ljudski glagol.

Po dolgem času sem spet zagledal oblake na nebu, te večne brezsilne popotnike. Sumeje vetra me je spominjalo na ciprese ob Bosporju, na palme in borovce ob sredozemski obali. Kje so sedaj že Antalijska, Ankara in Carigrad, stepe anatolske planote, ostali so vtisi in spomini. Mogoče se še kdaj vrnem v to lepo in zanimivo deželo, toda sedaj je bila pred nama pot domov in ob tem sem pozabil na vse.

Nekoliko bolj vedra in okrepečana sva pobrala popotne torbe in se napotila naprej proti Dimitrovgradu.

KONEC

šport šport šport

RAZGOVOR Z J. MELANŠKOM

Množičnost in tekmovanja

KOMISIJA ZA ZIMSEKE SPORTE PRI OBCINSKI ZVEZI ZA TELESNO KULTURO VELENJE, JE NA SVOJI PRVI SEJI OBRAVNAVALA PRIPRAVE NA ZIMSKO SPORTNO SEZONO, PRIPRAVILA PROGRAM DELA IN FINANČNI NACRT.

Predsedniku komisije Jožu Melanšku smo zastavili nekaj vprašanj v zvezi s pripravo na smučarsko sezono.

Kakšen namen ima komisija?

— Osnovni namen dela komisije je težnja, da bi smučanje postalo tudi v naši občini množična športna rekreacija,

mladini pa bi na čimbolj dostopen način posredovali smučarsko znanje.

Vse večje število smučarjev pa narekuje, da bo potrebno pristopiti k urejanju smučišča za množično smučanje (smučarske vlečnice), prirejanje tekmovanja v občinskem merilu ter vzgajati in izpopolnjevati strokovni kader.

Kaj obsega program za bližnjo sezono?

— Program dela smo razdelili tako: dvig strokovnega kadra, nabavo in postavitev vlečnice MINI-STAR, prirejanje tečajev in tekmovanja.

Za vse učitelje in vaditelje smučanja ter učitelje in profesorje telesne vzgoje bomo izvedli dva izpopolnjevalna seminarja, kjer bomo predelali novi učni načrt smučarske šole. Tako, da bomo vsi pripravljani na vodenje tečajev v zimskih počitnicah.

V Belih vodah bomo letos postavili vlečnico MINI-STAR, za katero je polovico stroškov prispevala temeljna izobraževalna skupnost občine Velenje (10.000 din), ostalo polovico pa bodo zbrale ostale družbene in društvene organizacije, ki so zainteresirane za vzgojo in rekreacijo mladine.

Občinska zveza društva prijateljev mladine pa bo letos v Belih vodah skupno s podružnično šolo usposobila šolske prostore za bivanje tečajnikov v času počitnic (2 tečaja po 30 udeležencev). Podobno bodo naredili tudi na podružnični šoli v Plešivcu, kjer bo prostora za 40 tečajnikov v dveh izmenah.

Učenci rudarskega šolskega centra in gimnazije pa se bodo lahko udeležili tečaja na Paškem Kozjaku, kjer bo na razpolago 80 ležišč v dveh izmenah. Poleg teh tečajev pa bodo tečaji za začetnike v dolini: v Velenju, Soštanju in Šmartnem ob Paki. V Belih vodah bo skozi vso zimo smučarska šola. V Velenju bo tudi tečaj za smučarske skoke.

Zelo obsežen pa je program tekmovanja.

Prve dni v februarju bomo izvedli izbirne tekme pionirjev za sestavo občinske reprezentance, ki se bo v času počitnic pripravljala na consko pionirsko prvenstvo. Istčasno bomo vadili tudi mladince za republiško prvenstvo.

Na Paškem Kozjaku bomo prvič izvedli skupaj z občinskim odborom ZB NOV Velenje meddruštveni slalom za »Partizansko puško«. V Belih vodah meddruštveno prvenstvo za »Kajuhov pokal«. Tradicionalni meddruštveni veleslalom za »Kajuhov pokal« na Šentvidu skupno s Partizanom Soštanj. Množičen turni pohod na smučeh po poteh XIV. divizije v sodelovanju planinskega društva Velenje in Soštanj ter šaleškimi alpinističnim odsekom. Republiško prvenstvo pionirjev v skokih v Velenju v organizaciji smučarskega kluba Partizan-Rudar Velenje. Občinsko tekmovanje sanjarjev v Soštanju.

Za realizacijo celotnega programa, ki si ga je zadala komisija, bomo rabili 10.000 dinarjev. Finančni plan bomo posredovali upravnemu odboru občinske zveze za telesno kulturo v odobritev.

Pri naših prizadevanjih, ki imajo tudi narodno obrambni pomen, pričakujemo od vseh družbeno-političnih organizacij, staršev, prosvetnih delavcev in vseh ostalih vsestransko podporo in pomoč.

Dopisujte v naš list!

USPEH ŠMARTNEGA

V nadaljevanju prvenstva slovenske conske lige si je ptujška Drava že zagotovila naslov jesenskega prvaka. Moštvo Velenja je na 3. mestu z 10 točkami, Smarčani pa šesti s 7 točkami.

V sedmem kolu so Velenjčani svojimi gledalci izgubili savinjski derby z Zalcem z 2:0. Smarčani pa so pred

stejeli na 4. mestu z 10 točkami.

STEKLAR - ŠMARTNO 2:4 (0:1)

Nogometaši iz Šmartnega ob Paki so v Rogaski Slatini dosegli pomembno zmago, saj so domačini na svojem igrišču za vsako moštvo zelo nevaren nasprotnik. Pri Smarčanih se je tokrat izkazal Tajnik, ki je do

segel kar tri gole. Četrty zadel tek pa je dosegel Hofer.

Za Šmartno so nastopili: Podgoršek I., Kolšek, Berdnik, Turnšek, Berdnik II, Drev, Hofer, Okorn, Tajnik, Podgoršek II, Hohnjec.

RACE - VELENJE 1:1 (1:1)

Velenjčani so s težavo pobrali skromen izkupiček v Račah. Kljub številnim priložnostim napadalec so dosegli le en zadetek. Strelec gola je bil Topič. Ksreči se tudi domačini niso znašli v zaključnih akcijah.

Za Velenje so igrali: Devič, Kuret, Lipovšek, Bizjak, Koren, Nežmak, Gojevič, Zlođer, Majdak, Topič, Kostanjek (Keršič).

Rezultati ostalih tekem

Celulozar - Sever	2:3 (1:2)
Zalec - Osankarica	1:2 (0:1)
Branik - Bakovci	3:1 (1:1)
Fužinar - Drava	1:3 (1:1)

LESTVICA

Drava	8	7	1	0	24:4	15
Celulozar	8	5	1	2	19:15	11
Velenje	8	4	2	2	13:10	10
Branik	8	3	3	2	20:15	9
Steklar	8	3	1	4	24:21	7
Šmartno	8	3	1	4	21:20	7
Sever	8	3	1	4	16:16	7
Fužinar	8	3	1	4	20:21	7
Rače	8	3	1	4	21:24	7
Bakovci	8	3	0	5	13:19	6
Osankarica	8	3	0	5	14:25	6
Zalec	8	2	0	6	13:23	4

Mladi iz Šmartnega v vodstvu

V mladinski nogometni ligi imajo od predstavnikov velenjske občine največ uspeha mladinci iz Šmartnega ob Paki. V 6. kolu so premagali vrstnike iz Štor s 4:1. Soštanjčani so igrali neodločeno s Steklarjem 3:3. Mladinci Velenja pa so izgubili z vodečo ekipo Celje-Kladivar s 4:1.

LESTVICA:

Celje-Kladiv.	5	5	0	0	37:3	10
Šmartno	6	5	0	1	23:10	10
Soštanj	7	1	4	2	19:13	6
Velenje	5	2	1	2	15:14	5
Steklar	6	2	1	3	14:17	5
Zalec	8	2	1	3	9:20	5
Dravinja	6	2	1	3	7:19	5
Olimp	6	2	0	4	17:19	4
Štor	5	1	0	4	6:18	2

Zaluberšek najboljši

Velenjski težko atletski klub je priredil v dvorani RSC troboj v dviganju uteži. Poleg domačinov so nastopili še dvigalci iz Medvod in Prevoj.

Tekma je pokazala, da so Velenjčani po znanju in kvaliteti mnogo boljši in so zanesljivo dosegli prvo mesto s 1040 kg. Drugo mesto so zavzeli tekmovalci iz Medvod, ki so dvignili 829,5 kg. Ekipe so nastopile s petimi tekmovalci. Med posa-

mezniki se je najbolje izkazal Jože Zaluberšek, ki je med vsemi dvignil največ — 305 kg (95, 90, 120). Bogdan Adamič pa je dosegel svoj doslej najboljši rezultat v triatlonu 300 kg (95, 85, 120). Emil Salmič 295, Polde Krevselj 290, Alojz Prisljan 205. Cveto Globačnik pa 220 kg (izven konkurence).

Najboljši pri Medvodah je bil Milovec 285 kg, pri Prevojah pa Kosmatin 265 kg.

Predolgi lasje?

Nemalokrat se zgodi, da smo na vsem lepem in pred vsemi pričeli grdit našega fanta. Predal se je miljeju, v katerem živi, in lasje so mu porasli do vratu. Ni nam bilo vseeno, ker smo vedeli, da se bodo nekateri naši poznanci ob tem spotikali.

Kako je vendar s to frizuro, smo se potihoma spraševali, ko smo tako opazovali fante, ki nas srečujejo. Ali naj s silo dosežemo, da si lasje skrajšajo? Zakaj nas dolgi lasje nasploh vznemirjajo?

Težko bi bilo odgovoriti v tako kratkem sestavku na tako vprašanje. Vemo, da so lasje že od pradednine dalje bili mik mladega človeka in v določenih zgodovinskih obdobjih ne samo ženske, ampak tudi moškega. Ni redko, ko so se tudi v nekaterih šolah grobo lotili dolgih las. Izrečen je bil kratek ultimatum: v dveh urah si kratko ostrižen, sicer lahko greš. Na deloviščih so nekateri mojstri uprizarjali pravcato gonjo in mlade ljudi razvrednotili s tem, da so jih kar na samem kraju ostrigli, kot se je njim zdelo prav.

Ob vsem tem se človek nehoti zgroziti. Kaj smo s tem storili dobrega mlademu človeku? Ali smo ga tako najlaže prepričali, da dolgi lasje sodijo le dekletu? Ne, nikakor! Dosegli smo nasproten učinek. Mrzno mladim, da so se še bolj zagrepli in zato odtujili od nas.

Prastara je težnja, da boče biti in še posebej mlad človek, lep! Ali ste že kdaj opazovali šestnajstletnika, kako stoji minute dolgo pred ogledalom, se češe in gladi mlade licičnice! Ali niste tudi sami pomislili na lastno mladost in trenutke, ko ste hoteli biti lepi? Ker lepota terja tudi od mladega človeka, da je zato hkrati čist, ima razen estetskih tudi čisto praktične vrednote!

Nikakor nisem zagovornik tistih predoljih, do ramen segajočih in neutujenih las. Neurenost in razmršenost vendar ni estetska! Zdi pa se mi, da rad pogledam mladega fanta z negovanimi, do tlinika segajočimi lasmi, ki so lepo urejeni in se na njih vidi redna frizerjeva patina. Nekega dne sem v razredu omenil, da sicer nisem pristaš predoljih las in bi zato želel, da bi bili vsi dijaki v razredu dostojno ostrizeni.

Vsi so se kot eden zazrli vanj in se nasmihali. Tudi meni je bilo nerodno, čeprav nisem nanj niti pogledal. Ko smo se zopet srečali, je že bil ostrizen.

Da bi se odnosi starejših do mladine, in obratno, izboljševa-

li in ne slabšali, bi morali biti izredno tenkočutni tudi pri tako nepomembnem vprašanju, kot so pričeske mladim.

Zato bi morali tako starši kot vsi drugi, ki vzgajajo, biti v načinu kako tako nalogo zahtevajo, da jo fant ali dekle izpolnita, zelo previdni. Bilo mi je, kot bi me po glavi tolkel, ko je še razmeroma mlad oče pred menoj zagrabil šestnajstletnika za dolge lase zadaj in mu glasno in svarično rekel: »Takah las ne boš nosil. Saj nisi hulan! Da se nisi takoj ostrizeš!«

Mlademu človeku je vendar treba priznati to, kar je lepo, ne pa se temu zlobno posmihati! Da je estetsko urejen, imamo pravico zahtevati. Dolgi lasje še niso znamenje pokvarjenega človeka. Ni pa nam vseeno, če si jih fant ne ureja. Na to smo ga dolžni vsepovsod opozarjati. Ne pozabimo pa, da bomo z grobim in nasilnim ravnanjem, pa četudi gre samo za lase, dosegli nasproten vzgojni učinek. Verjemite, da nam nasilnega striženja fant nikoli ne bo odpustil. Zakrknili smo ga in z njim in njegovim delom bomo imeli še večje težave.

Hotel PAKA VELENJE

- Mednarodni barski program
- Strip-teas Strip-teas
- Vsak dan razen ponedeljka

MALI OGLASI

PREKLICI

- Veljavnost plačilnega kartončka RLV prekljuje: Ivan Zidar, Koroška 53, Velenje.
- Nisem plačnica dolgov za možem Ivanom Mehom, Ivica Meh, Celjska cesta 67, Velenje.

PRODAM

- KAMION TAM-Pionir 3-tonski (kiper) prodam tudi na odplačilo ali zamenjam za rabljen osebni avtomobil. Olga Strigl, Trg svobode 3, Soštanj.

Poraz Šoštanjja

V predzadnjem srečanju rokometne štajerske cone je vodeče moštvo Šoštanjja izgubilo srečanje s »Svobodo« v Murski Soboti z rezultatom 20:16 (9:7).

Značilno za to srečanje je, da so Šoštanjčani od osmih sedmorcev realizirali le tri. Največ zadetkov sta dosegla Stefan Kac 6 in Ovnik 5.

Kljub porazu pa so Šoštanjčani še vedno na prvem mestu, saj imajo boljšo razliko v zadetkih kot drugouvrščena ekipa iz Griž.

Ekipa Rudarja iz Velenja pa je bila v tem kolu prosta.

POROKE

● Jože KVEDER, roj. 1943, uslužbenec iz Zalca, Slandrov trg št. 28 in Ivana Dušica HROVAT, roj. 1946, študentka iz Zalca, Slandrov trg 42.

● Jakob PUŠNIK, roj. 1946, tapetnik iz Velenja, Kersnikova c. št. 7 in Jožica GLOBONIK, roj. 1948, poštna uslužbenka iz Velenja, Kersnikova c. št. 7.

● Ivan BUDJINSKI, roj. 1946, traktorist iz Saleka št. 50 in Zofija KOTNIK, roj. 1944, delavka iz Laz št. 58.

● Ivan SPEH, roj. 1946, rudar iz Hrastovca št. 1 in Milica HRIBERSEK, roj. 1949, delavka iz Hrastovca št. 1.

● Ivan PEVNIK, roj. 1946, rudar iz Velenja, Slandrova c. št. 14 in Marija KOVAC, roj. 1949, delavka iz Polzele št. 205.

● Stanislav ROZMAN, roj. 1945, orodjar iz Ljubljane, Ptujška 23 in Danica JURČIČ, roj. 1950, uslužbenka iz Velenja, Vojkova c. št. 2.

● Anton GROBELNIK, roj. 1939, rudar iz Velenja, Kajuhova c. št. 16 in Olga KAPELARO, roj. 1947, delavka iz Velenja, Celjska 35.

● Ivan DOLER, roj. 1943, rudar s Plešivca št. 23 in Milica POGORELCNIK, roj. 1947, poljedelka s Plešivca št. 60.

● Ladislav PLASKAN, roj. 1946, letalski podporočnik JA iz Zalca, Puhlinova 2 in Ljuba MOSKON, roj. 1949, študentka iz Soštanja, Kajuhova c. št. 33.

● Andrej LENKO, roj. 1943, strojnik iz Belih vod št. 25 in Stefanija KONSAN, roj. 1946, kmetovalka iz Tera št. 47.

● Ivan Miroslav SKORNSEK, roj. 1947, kalilec iz Soštanja, Metleče št. 36 in Sonja VERTACNIK, roj. 1949, frizerka iz Soštanja, Kajuhova c. št. 14/a.

● Marko BARBETTI, roj. 1943, trgovski poslovodja iz Rečice ob Paki št. 1 in Danica ZELENK, roj. 1945, šivilja iz Malega vrha št. 13.

● Karl JEROMEL, roj. 1940, železniški skladiščnik iz Malega vrha št. 5/a in Angela URLEP, roj. 1948, trgovska pomočnica iz Malega vrha št. 5.

● Stanislav BERVAR, roj. 1936, železniški zavirač iz Gave št. 21 in Dragica SRAMEL, roj. 1949, gospodinja iz Gave št. 21.

Novoporočencem iskreno čestitamo in želimo srečo!

ZLATO POROKO STA SLAVILA:

Rafaël KOLAR, roj. 1893, upokojenec iz Velenja, Celjska c. št. 81 in Marija KOLAR, roj. 1898, gospodinja.

SMRTI

— Cecilija ZNIDER, osebna upokojenka iz Gave št. 26, stara 54 let.

— Martin PRODNIK, provorni delavec iz Velikega vrha št. 12, star 58 let.

— Marija ZURMAN, gospodinja iz Družmirja št. 81, stara 72 let.

— Franc KORENAK, traktorist iz Drešinje vasi št. 17, star 33 let.

— Franc NOVAK, upokojenec iz Gabrk št. 52, star 63 let.

— Marija HUDOBREZNIK, upokojenka iz Topolšice št. 139, stara 73 let.

Za kmetovalce

Prišel je čas, ko pojenjuje rast v naravi, pospravili bomo pridelke z njiv, vrtov in sadovnjakov, z vso močjo pa se bo spravil na delo voluhar, hud sovražnik vrtničkarjev in sadjarjev. Kar ni uničil med letom (škodo je delal zlasti na sadnem drevju, vrtnicah, čebulnicah, korenčnicah in gomoljnicah) bo hitro nadoknadil v zimskem času. Ker ne bo imel druge hrane, se bo lotil sadnega pa tudi gozdnega drevja.

Voluhar spada med glodalce kot so miši in podgane, za te pa je značilno, da so izredno iznajdljive in jih je težko iz-

ročajem damo globoko v rov, nato pa z nogo pritisnemo zemljo ob rov, da ga zasujemo. Se bolj strupene so Phosfoxin tablete, ki jih prav tako potisnemo globoko v rov in ga takoj zasujemo. Kjer je v nasadu trava, najuspešneje uničimo voluharja s škropljenjem trave. Jeseni, dokler zemlja ne zmrzuje, ali pa spomladi marca ali aprila, poskropimo travo z Endrinom (2 kg na ha v približno 700 l vode). Voluhar prihaja ponoči iz zemlje nabirat travo in se zastrupi. Z Endrinom pa smemo škropiti le v ograjenih zemljiščih, kamor nimajo do-

Cepprav je križišče na Celjski cesti v Velenju (pri gasilskem domu) urejeno in primerno opremljeno s prometnimi znaki, se nesreče vrstijo druga za drugo. Najpogostnejši vzroki so: IZSILJEVANJE PREDNOSTI! Na sliki vidimo razbitne osebne avtomobile. Do silovitega trčenja je prišlo, ker voznik na križišču ni upošteval desnega pravila in je v njega zadel nasprotni vozečel tovornjak.

Nesreče

● Kolesar JOŽE SLAPNIK iz Lokovice 12, je 14. oktobra v Pesju nenadoma zavil na levo. Takrat je za njim pripeljal z osebnim avtomobilom CE 106-48 HUBERT CAMLEK iz Podkrajca 47, ki je zadnji hip zagledal pred seboj kolesarja. Nesrečo je hotel preprečiti, zato je močno zavril in zavil na desno. Pri tem je avtomobil zaneslo in prevrnilo na bok, voznik pa je dobil poškodbe po rokah.

● Nepazljiv je bil tudi kolesar HINKO ARCET iz Pake 12, ki se je v večernih urah, 22. oktobra peljal s kolesom brez zadnjega odbojnega stekla. Na cesti II. reda med Pako in Velenjem pa se je zgodila prometna nesreča, ker je mopedist MARTIN REBERNIK iz Silove 23/a trčil v kolesarja, ki ga ni videl, in ga zbil po cestišču. Ce-

prav sta oba padla, je bil poškodovan le mopedist, ki so ga po nesreči odpeljali v bolnišnico.

● Pri tržnici na Kidričevi cesti v Velenju je 21. oktobra šolarica DANICA KOREN iz Skal 29 nenadoma skočila pred moped, ki ga je vozil VINKO KRIVEC iz Velenja, Kersnikova 3. Deklica je dobila poškodbe po glavi in so ji morali nu-

dit pomoč v bolnišnici.

● MARTIN ŠMON iz Skal 42 je 14. oktobra ob 15,15 s svojim mopedom prehitel valj Skalah vprežni voz, na katerem je sedel Ivan Šmon iz Skal 35. Ker je mopedist trčil v voz, se je zaradi tega splašila krava in potegnila voz na travnik ob cesti. Voznik vprege je pri tem padel na kamenje, padel pa je tudi mopedist, katerega so zaradi poškodb odpeljali v bolnišnico.

● V križišču Kidričeve in Prešernove ceste v Velenju je 20. oktobra ob 14. uri povzročil nesrečo KARL VERDNIK iz Velenja, Prešernova 12, ker je s svojim osebnim avtomobilom št. CE 142-86 izsiljeval prednost pred FRANCEM KOLENCEM iz Velenja, Gregorčičeva 3, ki je vozil avtomobil št. CE 142-94.

● Iz neznanega razloga se je zaletel v vogal hiše na Celjski

cesti 37 s svojim tovornjakom JOŽE JERMAN iz Vižmarji 117/e. Pri tem je povzročil škodo na hiši za 3.500 dinarjev, na vozilu pa za 45 tisoč dinarjev. Voznik je bil le lažje poškodovan.

● Pri starem jašku se je za kolesarjem FRANCEM KOTNIKOM iz Skal 80 pripeljal na motorju ALOJZ RAZGORSEK iz Saleka 63 in se tako močno zaletel v kolesarja, da so zaradi poškodb oba odpeljali v bolnišnico.

● Z levim prednjim blatnikom je trčil v zadnje kolo tovornjaka ANTON ZEMLJAK iz Velenja, Prešernova 1, ker ni upošteval desnega pravila. Na Cesti na jezero je s svojim osebnim avtomobilom CE 184-69 izsiljeval prednost tovornjaku št. CE-98-99, ki ga je vozil ALBIN CREPINSEK iz Velenja, Tomšičeva 11.

Voluhar v vrtu in sadovnjaku

trebiti. Na leto skoti štirikrat pa tudi večkrat mlado zalego, vsakikrat do 8 mladičev, pa se zato neredko močno razmnoži in tedaj nastopa kot množični škodljivec.

Voluharja zatiramo na več različnih načinov, vendar povsem uspešno redkokdaj, ker se škodljivec vedno znova pojavlja iz sosednjih nasadov, njiv ali gozda.

Voluhar je najbolj nevaren zelo mlademu drevju. Najprej moramo ugotoviti, kje ima rove, ki jih na več mestih odkoplujemo. Če so rovi naseljeni, jih bo kmalu zasul tako, da bo z notranje strani narinil zemljo (nastala bo majhna kratina, ki jo od krtove krtine ločimo po tem, da je zemlja bolj grudasta). Če rov ni naseljen, bo ostal odprt, voluhar namreč prepriha ne prenese. V naseljene rove nastavimo strupe, vabe ali pa pasti. Uspešne so Phosfoxin tablete, Cymag ali pa zastrupljene vabe. Za vabo uporabljamo koščke zelene, korenja ali druge zelenjave, ki jo pripravimo tako, da med dva koščka, ki smo jih nekoliko izdoblili, damo cink fosfid pasto, nato pa koščka stisnemo z zobotreb- cem ali leseno trsko. Vabo položimo v rove in si mesta označimo, da lahko kontroliramo, če jih je voluhar odnesel ali ne. Vab ne smemo prijemat z rokami razen če si jih prej dobro ne namažemo z ilovico ali zemljo. Isto velja, če nastavljam v rove pasti ali pa topiče, ki jih tudi uporabljamo proti voluharju.

Cymag je zelo strupen prah, ki ga z leseno žlico z daljšim

stopa druge živali in nepoklicane osebe. Za nakup tega sredstva je potrebno dovoljenje občinskega sanitarnega inšpektorja.

Mlada drevesca uspešno varujemo pred voluharjem tako, da jih sadimo v žične koške, ki jih naredimo iz mehkega žičnega pletiva. Premer koška naj znaša približno 25 cm. Mreža mora biti tako gosto pletena, da voluhar ne more skozi luknje. Mreža kasneje v zemlji razpade, takrat pa voluhar drevesu že ni več tako nevaren. Z žičnim koškom, ki korenin ne ovira pri razvoju, je glavna korenina zavarovana 5 do 6 let.

Nekateri starejši sadjarji so se borili proti voluharju tako, da so v drevesne jame nasipali zdrobljeno steklo ali pa sesekana kopita in parklje od živali. Verjetno to voluharja odvrača, ko v zemlji razpada.

Se eno sredstvo naši vrtničkarji uspešno uporabljajo za preganjanje voluharja in bramarja, to je križnolistni mleček (Euphorbia lathyris), ki ima poseben duh. Ker se nimamo izkušeni s tem mlečkom na večjih površinah, je priporočljivo, da posadimo k vsakemu drevesu po dve rastlini. Uspeh smemo pričakovati, ko se bo mleček dobro razrasel.

Na vse opisane načine lahko voluharja zatiramo, povsem uspešnih pa je malo, kajti zatirati ga moramo vsi. Naše zemlje so po večini tako, da je škodljivec izredno nevaren. Na zemljah, kjer je veliko mivke (rečni nanosi), voluharja skoro ne poznajo, kajti rovi, ki ji hdeli, se mu sproti zasipajo, zato se iz take zemlje raje preseli drugam.

PRAVNI NASVETI

VPRAŠANJE

Graditelji na Konovem, ki se bomo v letošnjem in naslednjih letih vselili v novozgrajene stanovanjske hiše, postavljamo naslednje vprašanje:

ODGOVOR

Oskrba naselij in prebivalcev z vodo se šteje za komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena (1. člen zakona o komunalnih delovnih organizacijah, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena — Ur. list SRS, št. 16-120/67). Delovne organizacije, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena, določijo cene oziro-

ma ali ima komunalno obrtni center Velenje pravico, da zaračunava in pobira vodarino in kanalsčico, ki je predpisana z odlokom občinske skupščine, v višini 1,00 din za m³ kljub temu, da imamo že vsi vgrajene vodovodne števec?

C. L., Velenje

ma tarife za komunalne storitve in proizvode v soglasju z ustanoviteljem. Soglasje za sedaj veljavne tarife za vodo je občinska skupščina sprejela na svoji seji dne 9. 4. 1967, s sklepom o soglasju k tarifi za vodo in kanalske pristojbine ter tarifi za priključke na vodovod in kanalizacijo komunalno obrtnega Centra Velenje ter kleparstva-vodovod Šoštanj. Sklep je objavljen v Uradnem vestniku občine Velenje, št. 3-54/67 in 8-123/67, veljati pa je začel 1. maja 1967.

Od tega dne dalje veljajo naslednje tarife za vodo:

— za industrijo in proizvodno obrt v višini 1,05 din od m³;

— za obrt, trgovino, gostinstvo, kmetijstvo ter zavode s samostojnim financiranjem 0,70 din za m³;

— za široko potrošnje ter proračunske ustanove pa 0,30 din za m³.

V gospodinjstvih brez vodovodnega števca se prispevek za vodo (vodarina) plačuje pavšalno tako, da se osnova za obračun vodarine v gospodinjstvih v komfortnih stanovanjih s toplo in mrzlo vodo računa poraba 6,5 m³ vode na osebo mesečno, v komfortnih stanovanjih brez tople vode 5,5 m³ na osebo ter v stanovanjih brez kopalnic 4 m³ vode mesečno na osebo.

Istočasno z vodarino se plačujejo tudi posebne kanalske pristojbine za vzdrževanje kanalizacijskega omrežja. Industrija in proizvodna obrt plačuje 0,45 dinarjev za vsak m³ vode, obrt, trgovina, gostinstvo, kmetijstvo ter zavodi s samostojnim financiranjem 0,30 din, gospodinjstva pa 0,08 dinarjev od vsakega m³ vodnih odplak.

Te tarife so za komunalno podjetje obvezne in potrošnikom vode ne sme zaračunavati kakšnih drugih cen. Če komunalno podjetje opravlja storitve po kakšni drugi tarifi, za katero nima soglasja, se kaznuje za gospodarski prestop po 40. členu zakona o oblikovanju in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ, št. 12-174/67, 23-343/67 in 40-473/68) z denarno kaznijo od 1.000 do 10.000 N-dinarjev.

RAZPISNA KOMISIJA ZA IMENOVANJE DIREKTORJA TOVARNE USNJA ŠOŠTANJ RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO

DIREKTORJA

Poleg splošnih zakonitih pogojev so posebni pogoji naslednji:

- Visoka ali višja strokovna izobrazba usnjarske, kemijske ali ekonomske stroke z najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih v usnjarski, kemijski ali tej sorodni stroki.
 - Srednja strokovna izobrazba usnjarske, kemijske ali ekonomske izobrazbe z najmanj 10 let prakse na vodilnih delovnih mestih gornjih strok.
 - Gospodarska in politična razgledanost.
- Rok za prijavo je 15 dni od dneva objave.

NOVA ASFALTNA PREVLEKA SKOZI PASKO VAS

NOVO

izmed
sto vin
se
najbolje
prileže...

VESELI MARTIN je novo vino Trgovskega podjetja VINO Smartno ob Paki

VESELI MARTIN